UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE UB PROGRAMLARINDA GÖREV YAPAN İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİ'NİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARI

Ilgaz Tokay
191182102

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Jale Onur

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Şubat, 2022

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE UB PROGRAMLARINDA GÖREV YAPAN İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİ'NİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARI

Ilgaz Tokay
191182102
Orcid: 0000-0002-2038-8044

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Jale Onur

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Şubat, 2022

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6689 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6689 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma ile, UB programlarının uzaktan eğitime nasıl uyarlandığı ve UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik yeterlikleri ele alınarak gelecekteki süreçlere ışık tutması amaçlanmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde Dünya'da ve Türkiye'de yapılmakta olan uygulamalar incelenmiştir. Pandemi öncesi ve sonrasındaki süreç incelenerek pandemi sonrası sürecin İngilizce öğretimine yansımaları üzerinde durulmuştur. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumları tespit edilmiştir.

Yüksek Lisansa başladığım süre boyunca derslerine girdiğim kıymetli akademisyen hocalarıma, tez yazma süreci boyunca her daim desteğini esirgemeyen kıymetli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Jale ONUR' a, tez sürecinde yoluma ışık tutan kıymetli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Gökçe GÜVERCİN SEÇKİN' e, Dr. Öğr. Üyesi Armağan ATEŞKAN ve hayatımın her anında yanımda olan Sevgili Anneme sonsuz teşekkürlerimi iletirim.

Ilgaz Tokay

Ocak 2022

ÖZ

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE UB PROGRAMLARINDA GÖREV YAPAN İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİ'NİN TEKNOLOJİYE İLİŞKİN TUTUMLARI

Ilgaz Tokay
Yüksek Lisans Tezi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Jale ONUR
Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2022

Bu araştırmanın amacı; Uzaktan eğitim sürecinde Uluslararası Bakalorya (UB) Programı kapsamında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Araştırmada karma bir yöntem kullanılmıştır. Sıralı Açıklayıcı Desen ile araştırmanın verileri elde edilmiştir. Araştırmanın ilk aşaması olan nicel boyut, 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul İlinde bulunan UB PYP, MYP ve DP programları kapsamında ders veren İngilizce Öğretmenleri ile yapılan anket oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci aşaması olan nitel boyut ise anket çalışmasının sonuçları doğrultusunda kurgulanmıştır. Buna göre Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğine (ETKYT) katılan 63 kişinin ölçek puanları yüksekten düşüğe doğru sıralanmıştır. Ardından ortalama puanı 4,00 ve üzeri olan 27 kişi ile görüşme planlanmıştır. Ancak geri dönüş yapan ortalama puanı 4,36 üzeri olan 12 Öğretmen ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak çevrimiçi görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerde gönüllülük esas alınarak katılımcıların istekleri doğrultusunda geri dönüş yapan 12 kişi ile görüşülmüştür.

Yapılan nicel ve nitel araştırmalarda Öğretmen cevaplarında ana temalar ve alt temalar saptanmıştır. Eğitimde teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri üzerindeki etkileri, İngilizce derslerinde teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki etkileri ve UB programlarında teknolojinin yüz yüze eğitim üzerindeki beklenen rolleri ana temalar olarak belirlenirken, Öğretmenlerinin teknoloji kullanımı konusundaki deneyimleri, Uzaktan eğitim sonrası çevrimiçi programların eğitimdeki rolleri, teknolojinin UB programlarında okuyan

öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik altyapıları, teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması konuları ise alt temalardır.

Bu araştırma ile, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknoloji kullanımı konusundaki tutumları tespit edilmiştir. Uzaktan eğitim sürecinde edinilen ve geliştirilen teknolojik yeterliklerin uzaktan eğitim sonrasında nasıl bir rol oynadığı belirlenmiştir. UB programlarında İngilizce eğitiminde teknolojinin önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin ve UB liderlerinin belli bir birikime sahip olması gerektiği ve yaş faktörünün teknoloji kullanımı üzerinde önemi olmadığı saptanmıştır. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin yeniliklere açık oldukları için kendilerini teknoloji kullanımı konusunda geliştirdikleri görülmüştür. Bireylerin öz yeterlik ve dijital okuryazarlık gibi kazanılmış becerilerinin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanabilme düzeylerini yükselttiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Eğitim, UB Programları, Eğitimde Teknoloji Kullanımı, İngilizce Öğretmenlerinin Teknolojik Yeterlikleri.

ABSTRACT

ATTITUDES OF ENGLISH TEACHERS WHO WORK IN THE IB PROGRAMS TOWARDS TECHNOLOGY DURING THE PERIOD OF DISTANCE LEARNING

Ilgaz Tokay
Master Thesis
Department of Education Sciences
Educational Management and Supervision Programme
Thesis Advisor: Asst. Prof. Jale Onur
Maltepe University Graduate School, 2022

The main purpose of this research is to examine the attitudes of English Teachers working within the scope of the International Baccalaureate (IB) Program in the distance learning process towards the use of technology in education.

A mixed method study was conducted in this research. The data of the research were obtained with the Sequential Explanatory Design. The quantitative dimension in the first stage of the research was formed by the questionnaire answered by English teachers who teach within the scope of the IB PYP, MYP and DP programs in Istanbul in the academic year 2020-2021. In the qualitative dimension of the second stage of the study, the scale scores of 63 people who participated were determined by the Attitude Scale towards the Use of Technology in Education and were ranked from high to low. Then, it was planned to interview 27 people with an average score of 4.00 and above. Online interviews were conducted using a semi-structured interview form with 12 teachers who responded with an average score of over 4.36 in these interviews on the basis of volunteerism.

The sub-themes were determined based on the answers obtained from the interviews of the 12 participants with a high average score from this scale. These themes are; The effects of technology use in education on English Teachers working in IB programs, the effects of technology use in English courses on students studying in IB programs, and the expected roles of technology use in English courses during face-to-face education in IB programs. Sub-themes that emerged are as follows; teachers' experiences in the use of technology, the role of online programs after the distance

learning period, the positive and negative effects of technology on students studying in IB programs, the technologic background of English Teachers working in IB programs, the teachers' preferences in online teaching.

With this research, the attitudes of English Teachers working in IB programs towards the use of technology were determined. It has been identified how the technological competences acquired and developed in the distance learning process play a role after distance learning. It has been determined that technology has an important role in English in IB programs. It has been understood that English teachers and IB leaders should have a certain knowledge of technology and that the age factor is not important on the use of technology. Moreover, it has been observed that the teachers have improved themselves in the use of technology because English Teachers are open to innovations. It has been understood that individuals can use technology effectively when they have skills such as self-efficacy and digital literacy.

Keywords: Distance Learning, IB Programs, Use of Technology in Education, English Teachers' Technological Competencies.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vii
İÇİNDEKİLER ix
TABLOLAR LİSTESİ xii
ÖZGEÇMİŞ xiii
BÖLÜM 1. GİRİŞ 1
1.1. Problem 1
1.2. Amaç 7
1.3. Önem 7
1.4. Tanımlar 8
1.4.1. Uzaktan Eğitim 8
1.4.2. Uluslararası Bakalorya (UB) 8
1.4.3. Öz Yeterlik (Self-Efficacy) 8
1.4.4. Eylemlilik (Agency) 8
1.4.5. Dijital Okuryazarlık 9
1.4.6. Eksponansiyel (Üssel) Çağ 9
1.4.7. Dijital Uçurum 9
1.4.8. Liderlik 9
1.4.9. Okul Liderleri 9
1.4.10. Ters Yüz Sınıf 9
1.5. Araştırma Soruları 10
1.6. Varsayımlar 10
1.7. Sınırlılıklar 10
1.8. Kısaltmalar 10
BÖLÜM 2. İLGİLİ ALAN YAZIN 12
2.1. Dünya'da Uzaktan Eğitimin Dünü Bugünü ve Yarını 12
2.1.1. Uzaktan Eğitimde Dijital Uçurum 13
2.1.2. Uzaktan Eğitimde Dijital Okuryazarlık 14
2.1.3. Uzaktan Eğitimde Öz Yeterlik 15
2.1.4. Uzaktan Eğitimde Ters Yüz Sınıf 15
2.2. Türkiye'de Yapılan Uzaktan Eğitim Uygulamaları 16
2.3. Uzaktan Eğitimde Eğitim ve Öğretim Teknolojileri 17
2.3.1. Uzaktan Eğitimde Eğitim Teknolojileri 17
2.3.2. Uzaktan Eğitimde Öğretim Teknolojileri 24
2.4. UB Programlarının Uzaktan Eğitim Sürecindeki İşleyişi 25
2.5. İlgili Alan Yazın İncelemesi Hakkında Değerlendirme 29
BÖLÜM 3. YÖNTEM 30

3.1. Araştırma Modeli 30
3.2. Çalışma Grubu 31
3.2.1. Nicel Çalışma Grubu 31
3.2.2. Nitel Çalışma Grubu 33
3.2.2.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinde Yüksek Düzeyde Olan Grup 33
3.3. Verilerin Toplanması 35
3.4. Veri Toplama Araçları 36
Veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu yapılarak demografik özellikler anlaşılmaya çalışılmıştır. Öztürk'ün (2006) geliştirdiği Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğiyle öğretmenlerin teknolojik tutumları tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre araştırmayı derinlemesine incelemek için olumlu tutum gösteren katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu yapılmıştır. 36
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu- Ek 4 36
3.4.2. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği- Ek 5 36
3.4.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu- Ek 6 37
3.5. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması 38
3.5.1. Nicel Verilerin Çözümlenmesi 38
3.5.2. Nitel Verilerin Çözümlenmesi 38
BÖLÜM 4. BULGULAR 40
4.1. Nicel Bulgular 40
4.1.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinin Boyutları 41
4.1.1.1. I. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımının Öğretim Süreçlerine Yansıması 42
4.1.1.2. II. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımında Kendini Geliştirme 43
4.1.1.3. III. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımı ve Sınıf Yönetimi 44
4.2. Nitel Bulgular 45
4.2.1. Tema1: Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri 45
4.2.2. Tema2: Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri 52
4.2.3. Tema3: Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri 57
BÖLÜM 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER 63
5.1. Tartışma 63
5.1.1. Nicel Çalışma Grubunun Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları 63
5.1.2. Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri 64

5.1.3. Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri 65
5.1.4. Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri 66
5.2. Sonuç 67
5.3. Öneriler 69
EKLER 71
Ek 1: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Kullanım İzni 71
Ek 2: Etik Kurul Onay Dilekçesi 72
Ek 3: Araştırma İzin Dilekçesi 73
Ek 4: Kişisel Bilgi Formu 74
Ek 5: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği 75
Ek 6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu 77
KAYNAKÇA 78

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Nicel Çalışma Grubunun Cinsiyetine Göre Dağılımı 31
Tablo 2: Nicel Çalışma Grubunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı 32
Tablo 3: Nicel Çalışma Grubunun Anket Ortalama Puan Dağılımı 32
Tablo 4: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikleri 40
Tablo 5: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Verilerin Karşılaştırılması 40
Tablo 6: Eğitimde Teknoloji Kullanımının Öğretim Süreçlerine Yansıması Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağılımları 42
Tablo 7: Eğitimde Teknoloji Kullanımında Kendini Geliştirme Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağılımları 43
Tablo 8: Eğitimde Teknoloji kullanımı ve Sınıf Yönetimi Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağımları 44
Tablo 9: Temalar ve Alt Temalar 45
Tablo 10: Tema 1 Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri'nin Alt Temaları 46
Tablo 11: Tema 2 Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri'nin Alt Temaları 52
Tablo 12: Tema 3 Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri'nin Alt Temaları 58

ÖZGEÇMİŞ

Ilgaz Tokay

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim

Derece	*Yıl*	*Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı*
Y.Ls.	2022	Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi (IB ileri liderlik sertifikası ile)
Ls.		İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi/Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/ Felsefe PR. (Açık öğretim) (devam ediyor)
Ls.	2018	Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İngilizce Öğretmenliği
Lise	2014	Erenköy Kız Anadolu Lisesi
İ. Ö	2010	Yeşil Bahar İlköğretim Okulu

İş/İstihdam

Yıl	*Görev*
2021-	İngilizce Öğretmeni. Modafen Koleji
2020-21	İngilizce Öğretmeni. Üsküdar Sınav Koleji
2019-20	İngilizce Öğretmeni. Modafen Koleji
2017-18	Stajyer Öğretmen. Marmara Koleji

Yayınlar ve Diğer Bilimsel/Sanatsal Faaliyetler

"Kutsal Yunus," **Chiviyazıları Yayınevi**. 2008.

BÖLÜM 1. GİRİŞ

1.1. Problem

Günümüzde teknoloji, bireyler için yaşamın önemli bir parçası haline gelmiştir. Günlük hayatta kullandığımız birçok araç ve gereç teknolojinin insanlığa sunduğu ürünlerdir (Önder, 2015, s. 8). Ancak teknolojinin insanlığa faydalı olabilmesi için, bilimin yarattığı bilginin nasıl ve ne şekilde kullanılması gerektiği tespit edilerek eğitim süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir. Eğitimin insanın ekmek ve su gibi bir ihtiyacı olduğunu ve teknoloji ile eğitimin birbirinden ayrı düşünülemeyeceği ifade edilmektedir (Demirel, Seferoğlu, & Yağcı, 2001). Hızlı gelişen ve hayatın her alanında kullanılan teknolojinin sağladığı olanaklardan eğitim alanında da yararlanmak artık bir zorunluluk haline gelmiştir.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO (2020) verilerine göre "07 Nisan 2020'den itibaren pandemiden dolayı 188 ülkede okullar kapanmıştır. Bu nedenle dünya çapındaki öğrenci nüfusunun %92'si okulda yüz yüze eğitimden faydalanamamıştır. Covid-19 nedeniyle 2020 yılının mart ayından itibaren Türkiye'de de eğitimin yüz yüze yapılması imkânsız hale gelmiş ve teknolojik imkanların elvermesi ile eğitim yüz yüze değil "uzaktan" gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Pandemi sürecinde hızlıca ve hazırlıksız olarak geçilen uzaktan eğitim sürecinde tüm dünyada farklı farklı zorluklar ve sorunlar yaşanmıştır. UNESCO Eğitim Politikası Bölümü Başkanı Chang'ın UNESCO (2020) araştırmasından elde ettiği verilere göre "toplam 84 ülke içerisinde 58 ülkede eğitimin aksaması nedeniyle değerlendirme sınavlarının ertelendiği veya yeniden planlandığı, 23 ülkede çevrimiçi veya ev tabanlı test benzeri alternatif çözüm önerileri getirildiği, 22 ülkede sınavların yapıldığı ve 11 ülkede ise tamamen iptal edildiği belirtilmektedir." (Aktaran: Can, 2020, s. 12-16).

Pandemi süreci ile birlikte eğitimin sürdürülebilir olması teknolojinin sunduğu olanaklarla mümkün olabilmiştir. Çevrimiçi eğitim platformları ile eğitim daha erişilebilir olmuş ve öğrenme ihtiyacının giderilmesinde teknoloji önemli rol oynamıştır (Altınay, Altınay, Altınay, & Dağlı, 2020). Gerek örgün eğitim gerekse bireysel eğitim süreçleri teknolojinin sağladığı dijital platformlar aracılığı ile gerçekleştirilebilmiştir. Uzaktan

eğitim ile yüz yüze eğitimin temel farkı uzaktan eğitimin okula gidilmeden teknoloji vasıtasıyla zaman ve mekândan tasarruf sağlayarak uygulanmasıdır.

Ancak örgün eğitim yüz yüze yerine uzaktan olarak verilmesi için eğitim kurgusunun yeniden tanımlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Yüz yüze eğitim ve uzaktan eğitim sistemlerinin kendi gereklilikleri doğrultusunda organize edilmeleri gerekmektedir.

Geçmişten günümüze kadar uzanan eğitim sistemlerine bakıldığında, eğitimin yüz yüze ve belli bir düzen içerisinde ilerlediği görülmektedir. Kültürlere, sistemlere ve çağa bağlı olarak eğitim paradigmalarını farklılıklar göstermesine rağmen, her biri kendi içinde belirli bir düzene ve sisteme sahiptir.

Ülkemizde de eğitim sistemine bakıldığında eğitim belirli bir düzen içerisindedir ve bu sistemin en küçük yapı taşını öğrenciler oluştururken, diğer ana unsurlarını ise yöneticiler, öğretmenler ve veliler oluşturmaktadır (Zmuda, Kuklis, & Kline, 2004).

Tüm unsur ve yapılar belirli olsa dahi eğitim sistemi doğası gereği karmaşık bir dinamiğe sahiptir ve sürekli değişim içindedir. Bu nedenle sistemin en önemli unsuru yönetimdir. Tüm bu yapıların belirli bir düzen ve ahenk içinde yürütülebilmesi için idari bir kadroya ihtiyaç vardır. Aksi takdirde yaşanılan en küçük sorun bile bütün sistemi çökeltebilir. Burada yöneticilere büyük sorumluluklar düşmektedir. Tüm akademik kadro ile iş birliği içinde olunarak beklenmedik bir durumda yaşanan her soruna en doğru şekilde çözüm üretilmesi gerekmektedir (Zmuda, Kuklis, & Kline, 2004). Bu amaçla okul liderleri eğitim sisteminde yaşanan sorunlar karşısında okulu yeniden yapılandırma konusunda hazırlıklı olmalıdır. Kriz anında yenilikçi fikirlere açık olan okul liderlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca eğitimde yenilikçi liderler gelişen çağa uyum sağlayarak örnek model oluşturabilmektedirler (Çelik, 2003).

Pandemi ani bir şekilde meydana gelmesiyle eğitimde kaosa yol açmıştır. Kaos kelimesi evrensel bir kelime olup düzensizlikten meydana gelen birleşimle düzeni ifade etmektedir (Bozkurt, 2020). Ancak Covid-19'un dünya düzeninde yarattığı kaotik durum ve yol açtığı pek çok olumsuz etkisi olsa da aslında bu durum yeni bir düzenin meydana getirilmesine, eğitimde de yeni bir dönemin başlamasına yol açmıştır ve açmaktadır. Bu kaosun yarattığı düzensizlik eğitim sisteminin yeniden örgütlenerek yeni bir düzenin kurulması için fırsata dönüştürülebilir (Akmansoy, 2012). Ayrıca bu düzensizlik,

öğretmenleri, okullarda görev yapan UB koordinatörlerini, yöneticileri ve okul liderlerinin yeni iş birlikleri kurması ve teknolojiden yararlanarak eğitimde yeni bir paradigma oluşturması yönünde olumlu bir etki olarak da ele alınabilmektedir.

Gelişerek değişen teknoloji ile birlikte eğitim kurumlarımdaki idari kadronun sorunlara çözüm odaklı yaklaşması önemli hale gelmektedir. Eğitimde yeniliklere açık olan akademik kadrolar ve liderler pandemi sürecinde teknolojik imkanlardan yararlanarak değişen koşullara çok daha hızlı uyum sağlayabilmişlerdir (Xiao, Zhang, Kong, Li, & Yang, 2020). Hızlıca uyum sağlayan akademik kadrolar, beklenmedik bir şekilde ortaya çıkan Korona virüs ya da Covid-19 olarak bilinen salgın hastalığın bireylerin birbirleri ile temas kurması sonucunda yayılabileceğinin Dünya Sağlık Örgütü (WHO) Başkanı Tedros Adhanom Ghebreyesus tarafından açıklamasını takiben karantina sürecinin başlaması ile birlikte uzaktan eğitim sürecine geçiş yapmışlardır. (Aktaran: Adedoyin & Soykan, 2020). Böylelikle uzaktan eğitim sayesinde, salgının bulaşma riski en aza indirilerek eğitime devam edilmiştir.

Okulların Covid-19 nedeniyle kapanması sonucunda ülkelerin eğitim sistemlerini ayakta tutmak için, bulunan alternatif çözümler Bozkurt'un (2020) araştırmasında acil uzaktan eğitim (emergency remote education) kavramıyla açıklanmaktadır. Acil uzaktan eğitim kriz anında eğitimi ayakta tutmak için yapılırken, genel anlamda uzaktan eğitim (distance learning) ise yaşam boyu öğrenmeyi amaçlamaktadır (Hodges et.al. 2020, akt. Bozkurt, 2020:3).

Uzaktan eğitim pandemi süreci ile birlikte yoğun olarak gündeme gelmiş olsa da gerçekte uzaktan eğitim uygulamaları daha eskiye dayanmaktadır. Pandemi öncesinde her ne kadar örgün eğitim yüz yüze olsa da okula gidemeyen veya farklı amaçlarla eğitim almaya devam etmek isteyen bireylerin eğitimi için tarih boyunca teknolojinin sunduğu imkanlardan (posta, telgraf ve radyo vb.) yararlanılmıştır. Günümüzde ise uzaktan eğitimde pandemi süreci ile birlikte artık yoğun olarak internet ve bilgisayarların kullanıldığı bir düzeye ulaşılmıştır.

Uzaktan eğitim uygulamasının farklı türleri bulunmaktadır. Eğitimin eş zamanlı veya eş zamansız yapılması, yüz yüze eğitimin sunduğu öğrenci ile birebir iletişimin olmamasının yerine farklı uygulamaların kullanılması gibi çeşitlilikleri de bulunmaktadır.

Pandemi sürecinde hızlıca geçilen uzaktan eğitimi farklı ülkeler ve ülkelerdeki farklı eğitim düzeyleri de birbirinden değişik stratejilerle uygulamışlardır.

Örneğin İtalya'da bu süreçte öğrencilerine eğitimi eş zamanlı (senkron) ve eş zamansız (asenkron) gibi iki şekilde uygulama gerçekleştirilmiştir. Eş zamanlı olarak belirtilen eğitim şeklinde öğretmeni ve öğrenciyi aynı anda sanal sınıf ortamında internet aracılığıyla canlı olarak yapılan uygulama olarak tanımlanabilir. Eş zamansız ise öğrencinin ve öğretmenin istediği zaman ve mekânda internet aracılığıyla derslere katıldığı eğitim şekli olarak nitelendirilebilir (Işık, Karacı, Özkaraca, & Biroğul, 2010). Bu nedenle öğretmenler derslerde sundukları materyalleri çevrimiçi uygulamalar kullanarak öğrencilerle eşzamanlı ve eş zamansız şekilde paylaşma imkânı bulmuştur. Öğrencilere derslerden geri kalmamaları için asenkron eğitim ile istediği zaman içeriklere erişme imkânı da sağlanmıştır.

Çin'de "Rain Classroom" isimli uzaktan eğitim-öğretim platformu 2016 yılından beri eğitim sistemine entegre edilmiş olduğu pandemi sürecinde uygulama gerektiren bölümlerin haricinde kampüs temelli bölümler için eğitim ve öğretim çevrim içi olarak planlanmıştır. Çin'de 25000'nin üzerinde öğrenene 2681 eğitmen tarafından dersler verilmektedir (Yamamoto & Altun, 2020).

Covid-19 salgınının görüldüğü bütün ülkelerdeki öncelikli hedefler eğitimin aksamadan devam etmesi olmuştur. Bu amaçla, ülkelerin değişik teknolojik alt yapılarla desteklenmesinin yanı sıra devlet kurumlarında uzaktan eğitimle ilgili çalışmaların ilerlemesi ve sistematik bir şekilde sürdürülebilmesi için veliler, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler olmak üzere hedeflenen tüm kitleler için farkındalık kampanyaları başlatılmıştır. Teknolojik araç ve gereçlerin sürekliliğini sağlamak amacıyla iletişimle uygulanan tüm projeler eğitimde farkındalığı arttırmıştır (Can, 2020). Ayrıca uzaktan eğitim uygulamalarındaki iş birlikleri sayesinde devlet kurumlarının desteği ile akademik kadrolar çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Bütün bunların uzaktan eğitimde veliler, öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve okul liderleri iş birliği ile eğitimin verimliğini ve sürekliliğini teknolojinin katkısıyla sağlamışlardır.

Uzaktan eğitimin faydalarının artırma amacıyla pandemi sürecinde pek çok çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalarda yaşanan zorluklar, sorunlar ve yetersizlikler çeşitli perspektiflerden incelenmiştir.

Sarı ve Nayır (2020) çalışmalarında uzaktan eğitimi öğrenme-öğretme süreci ile alakalı sorunlar, paydaşlardan kaynaklı sorunlar, sağlık ile alakalı problemler ve son olarak ise diğer pürüzler şeklinde temalar oluşturmuş ve her bir tema altında karşılaşılan sorunlara değinmiştir. Araştırmacılar; öğrenmenin kesintiye uğraması, okul bırakma oranlarındaki artış, öğrenmenin ölçülmesi ve değerlendirmede karşı karşıya kalınan problemlere dikkat çekmişler ve ayrıca paydaşlardan kaynaklanan problemleri de incelemişlerdir. Sarı ve Nayır (2020) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimin öğretmenlerde psikolojik olarak strese yol açtığını gerek eğitimcilerin gerekse ailelerin uzaktan eğitime hazırlıksız yakalandıklarını ve ailelerle istenilen düzeyde sosyal iletişimin kurulamadığını saptamışlardır. Ayrıca söz konusu çalışmada sağlık ile ilgili sorunlara yönelik bulgularda, eğitimcilerin ve öğrenenlerin düzensiz beslendikleri, kendilerini genel anlamda kötü hissettikleri, sosyal izolasyondan rahatsızlık duyduklarını ve iyi hal durumlarının azaldığını da ortaya çıkarmışlardır. Diğer yandan katılımcılar çocuk bakımında zorluk yaşadıklarını, ekonomik açıdan yüksek elektronik maliyetlerle karşı karşıya kaldıklarını ifade etmişlerdir (Sarı & Nayır, 2020). Görüldüğü gibi pandemi sürecinde uzaktan eğitimde yaşanan psikolojik, ekonomik ve sosyal sorunlardan oluşan problemler bireyleri olumsuz yönde etkilemiştir. Bununla birlikte ekonomik sorunlar nedeniyle teknik alt yapıdan kaynaklanan teknolojiye erişememe durumu yaşanmıştır. Uzaktan eğitimin birçok yararı olduğu gibi beraberinde bazı sorunları da getirmiştir. Bu süreç pandeminin yaygınlaşması ile ani ve beklenmedik oluşu nedeniyle öğretmenleri, velileri ve öğrencileri olumsuz yönde etkilemiştir. Veliler ve öğretmenler arasında yaşanan iletişim sorunlarından dolayı birtakım bireysel ihtiyaçlara çözüm bulunamamıştır. Öğrencilerde meydana gelen olumsuz durumlar arasında sosyal aktivite eksikliği ve düzensiz beslenmeden kaynaklı sorunlar yaşandığı anlaşılmıştır.

Serçemeli ve Kurnaz (2020) araştırmalarında muhasebe öğrencilerinin de uzaktan eğitimle birlikte karşı karşıya kaldıkları sorunları incelemişlerdir. Bu çalışma; katılımcı öğrencilerin internete ulaşmada problemler yaşadıklarını, teknik sorunlarla uğraşmak zorunda kaldıklarını, eğitimlerinde bireyselleşmenin ön plana çıktığını, sosyal ortamdan uzak kaldıklarından dolayı rahatsız olduklarını, anlamadıkları konuları öğretmenlerine sormada problem yaşadıklarını, uzaktan eğitimi korkutucu, gereksiz ve sıkıcı bulduklarını, Covid-19 sonrası uzaktan eğitime soğuk baktıklarını ve mutlaka yüz yüze eğitimin telafisinin yapılması yönündeki isteklerin ve sorunların var olduğunu

göstermektedir. Özellikle Pandemi süreci sonrasında yüz yüze telafi eğitimi ülkemizde pek çok eğitim katmanında gündeme gelmiş ve uygulama denemeleri yapılmıştır.

Yıldız ve Akar-Vural (2020) çalışmalarında uzaktan eğitimin, eğitim üzerindeki yansımasını ele almışlar ve öğrenenlerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları pürüzleri ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Öğrencilerin öğretmenleri ile eğitim-öğretim döneminde yeterli etkileşimi kuramadıkları, ders süresinin yetersiz kaldığı, ders konularının yüzeysel anlatıldığı gibi sonuçlar çalışmanın önemli bulgularıdır.

Teknik ve meslek yüksek okullarında dijital eğitimde yararlanabilirlik düzeyinin düşük olması, eğitim kurumunda uzun süredir devam eden yapısal bozukluklar nedeniyle Covid-19 pandemi sürecinde teknik ve meslek yüksek okullarının eğitim sağlamada problemler yaşamalarına ve eğitime ara vermelerine neden olmuştur. Özellikle pandemi döneminde çeşitli kurumlarda yaşanan aksaklıklar; staj programlarını ve işe dayalı öğrenme modellerinin uygulamaya koyulmasını imkânsız hale getirmiştir (Yıldız & Akar-Vural, 2020). Bununla birlikte, pandemi süresi boyunca dijital eğitimin sağlanabilmesi için uygulamaya konulan programları kullanmada, eğitimcilerin ve öğrencilerin bilgi düzeylerinin yetersiz kalması ile dönemler ve akademik programın uyumlaştırılması, problemleri pandemi döneminde eğitim ve öğretimde saptanan güçlükler arasında yer almaktadır (UNDP, 2020).

Yapılan araştırma sonuçlarının da ortaya çıkardığı gibi Pandemi sürecinde "acil uzaktan eğitim" pek çok sorunu beraberinde getirmiştir. Yukarıda da değinildiği gibi öncelikli hedef eğitimin kesintisiz sürdürülebilirliği olmuştur ve belli bir oranda bu gerçekleştirilmiştir. Ancak bundan sonraki süreçte teknoloji ve eğitim birlikteliği vazgeçilemez bir durum haline gelmektedir. İleriye yönelik hedefler uzaktan eğitim süreçlerinin daha sorunsuz hale getirilmesi olmalıdır. Bu çalışmada Pandemi sürecinde Dünya'nın pek çok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de uzaktan eğitim uygulamaları yapan okullar ve özellikle de UB programı uygulayan okullarda uzaktan eğitim süreci ve teknoloji kullanımının öğretmenler bağlamında irdelenerek, ortaya çıkan sonuçların eğitim süreçlerine aktarılması temeldir. Bu amaçla, uzaktan eğitim sürecinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumları incelenmiştir.

1.2. Amaç

Araştırmanın temel amacı, uzaktan eğitimde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumlarını incelemektir. UB okullarında geçirilen akreditasyon sürecinde hem teknik donanım hem de öğretmen eğitimlerinin zorunlu olması UB Öğretmenlerinin oluşan krize karşı hazırbulunuşlukları ve adaptasyon yetenekleri araştırılmıştır. Bu amaçla teknoloji ile uzaktan eğitimde UB programlarındaki İngilizce derslerinin nasıl etkilendiği tespit edilerek aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri nelerdir?
2. Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenimine etkileri nelerdir?
3. Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki etkileri neler olması beklenmektedir?

1.3. Önem

Alan yazın incelemesinde, eğitim, öğretim, ters yüz sınıf, eğitim teknolojileri, öğretim teknolojileri, dijital okuryazarlık, dijital uçurum, öz yeterlik, Dünyada ve Türkiye'de yapılan uzaktan eğitim uygulamaları ve uzaktan eğitimde UB programlarının İngilizce öğretiminde yaptığı uygulamalara yer verilmiştir. Demirel, 2006; Demirel, Seferoğlu, & Yağcı, 2001; Bayraktutar & Özkahveci, 2000; Adıyaman, 2002; IBO, 2020b; Sezgin & Fırat, 2020; Koyuncu & Düşkün, 2020; Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin, 2020. Fakat alan yazında yapılan araştırmalar incelendiğinde uzaktan eğitim sürecinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumlarına yönelik nitel bir araştırmaya yer verilmediği görülmüştür. Bu bağlamda çalışma alan yazındaki eksikliği gidermek konusunda katkı yapmayı hedeflemektedir.

Araştırma, uzaktan eğitim sürecinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumlarını, yüz yüze eğitimde teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri üzerindeki etkilerini, İngilizce eğitiminde teknoloji kullanımının öğrenci üzerindeki etkilerini ve teknolojinin uzaktan eğitim sonrası yüz yüze eğitimdeki rollerini ele almıştır. Bu araştırma UB programlarında

görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik tutumlarının incelenmesi konusunda alan yazındaki ilk çalışma niteliği taşımaktadır.

Bu araştırmada pandemi süreciyle eğitimde yapılan uzaktan eğitim uygulamalarının UB programlarındaki İngilizce öğretimi üzerindeki etkilerini daha iyi anlayabilmek için, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin kendi düşüncelerine ve yaşadıkları deneyimlere yer verilmiştir.

1.4. Tanımlar

1.4.1. Uzaktan Eğitim

Öğrencilerin, öğretmenlerin ve derslerde kullanılan materyallerin teknoloji vasıtasıyla zamandan ve mekândan tasarruf ederek internet aracılığıyla farklı yerlerden bir araya geldikleri kurumsal bir eğitim faaliyetidir (Balıkçıoğlu, Öz, & Işın, 2019, s. 462).

1.4.2. Uluslararası Bakalorya (UB)

Dünya çapında PYP, MYP, DP ve CP olmak üzere dört ayrı uluslararası program sunan belli bir misyona ve vizyona sahip birçok okulda kültürlerarası anlayış ve saygı çerçevesinde UB'nın hedeflediği öğrenen profillerini uygulayan bir programdır (IBO, 2017a, s. 1-4).

1.4.3. Öz Yeterlik (Self-Efficacy)

Bireyin ilk defa karşılaştığı durumlarla baş etme, belli bir performans üzerinde göstermesi gereken etkinlikleri düzenleyip kendi algılayışı, inancı ve yargısı üzerinde başarılı olma kapasitedir (Üstüner, Demirtaş, Cömert, & Özer, 2009, s. 99).

1.4.4. Eylemlilik (Agency)

Bireylerin yaşam süreçleri içinde aldıkları sorumluluk ile kendi kararları doğrultusunda sorunlarla baş edebilmek için geliştirdikleri güven duygusudur (Atak, 2011, s. 484).

1.4.5. Dijital Okuryazarlık

Yaşadığımız toplumda içinde bulunulan bilgi çağındaki teknolojik araçların etkin kullanılma becerisidir (Yontar, 2019, s. 816).

1.4.6. Eksponansiyel (Üssel) Çağ

21.yy'da içinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında insan zekasının teknolojiyle birleşmesi sonucu hızla gelişen taleplere yanıt aranılan dönemin kapsamını içeren çağdır (Onur, 2019, s. 2-4).

1.4.7. Dijital Uçurum

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerdeki bireylerin teknolojiye olan erişimlerinin aynı oranda olmamasından kaynaklanan eşitsizlik dijital uçurum olarak adlandırılır (Sezgin & Fırat, 2020, s. 38).

1.4.8. Liderlik

İki ya da daha fazla kişiyi çaba ve ikna yoluyla etki altına almaktır (Çelik, 2003, s. 3).

1.4.9. Okul Liderleri

Eğitim kurumlarında görev yapan müdür, müdür muavini, bölüm başkanı ve UB koordinatörü olan kişilerdir (Oraz, 2019, s. 11).

1.4.10. Ters Yüz Sınıf

Öğrencilerin ders saatleri dışında kendi öğrenme hızında elektronik ortamdaki kayıtlı materyallerden destek alarak çalıştığı bir modeldir. Ders saatlerinde ise konular sınıf içinde tartışılarak değerlendirilir (Kara, 2016, s. 13).

1.5. Araştırma Soruları

Araştırma aşağıdaki 3 temel soruyu baz alarak yapılmıştır.

Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri nelerdir?

Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin ingilizce öğrenimine etkileri nelerdir?

Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki etkileri neler olması beklenmektedir?

1.6. Varsayımlar

Bu araştırmadaki veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmaya katılan UB Programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri; Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğini kendi asıl görüş ve düşüncelerini belirtecek şekilde cevaplamışlardır.

Bu araştırmada yer alan UB Programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri; birebir yapılan görüşmelerde kendi asıl görüş ve düşüncelerini belirterek soruları yanıtlamışlardır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma, İstanbul ilinde Özel ve Devlet UB Okulu statüsünde bulunan 11 adet UB Dünya Okullarında görev yapan 63 İngilizce Öğretmeniyle sınırlıdır.

Bu araştırma sadece 2020-2021 eğitim öğretim yılındaki durumlarla sınırlıdır.

1.8. Kısaltmalar

DP : Diploma Programı

EBA : Eğitim Bilişim Ağı

UB : Uluslararası Bakalorya Programı

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

MYP : Orta Yıllar Programı

PYP : İlk Yılar Programı

UNDP : Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

UNESCO : Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

WHO : Dünya Sağlık Örgütü

YAYKUR : Yaygın Yükseköğretim Kurulu

BÖLÜM 2. İLGİLİ ALAN YAZIN

Çalışmanın bu bölümünde uzaktan eğitimin tarihsel gelişimine, uzaktan eğitimle birlikte daha fazla gündeme gelen dijital uçurum, dijital okuryazarlık, öz yeterlik, ters yüz eğitim kavramlarına, Dünya'da ve Türkiye'de yapılan uzaktan eğitim uygulamalarına, uzaktan eğitimde eğitim ve öğretim teknolojilerine, UB programlarının uzaktan eğitim sürecindeki işleyişi ile ilgili kavramsal çerçeveye ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Dünya'da Uzaktan Eğitimin Dünü Bugünü ve Yarını

Dünya'da uzaktan eğitim uygulamaları ilk olarak 1728'de İsveç Boston Gazetesi ve 1833'te İsveç Gazetesi tarafından mektupla Steno dersleri verilerek yapılmıştır. 1856'da Berlin-Almanya'da uzaktan eğitim veren kurumsal yapıda bir dil okulu açılmıştır. 1873'te ABD'de Anna Eliot Ticknor tarafından "Evde Çalışmayı Destekleme Derneği" kurulmuştur. Bu dernek ABD'deki Pennsylvania Devlet Üniversitesi kurumsal yapıda uzaktan eğitim ağını kuran ilk üniversite olmuştur (Özbay, 2015). Görüldüğü gibi uzaktan eğitim uygulamaları çok eskiye dayanmaktadır. Öncelikle iletişim amaçlı başlayan uzaktan eğitim, sonraki yıllarda gelişerek ihtiyaç duyulan dönemlere ve aynı zamanda İngilizce eğitimine katkı sağlamıştır. Adıyaman'ın (2002) araştırmasında uzaktan eğitim yoluyla yapılan yabancı dil dersleri incelenmiş olup yalnızca İngilizce değil aynı zamanda Fransızca, Çince, Almanca ve Japonca gibi dillerinde öğretildiği görülmüştür. Dünyada yabancı dilin uzaktan öğretildiği süreç göz önünde bulundurulduğunda 1980'lerde İngiltere'de Ulusal British Programında radyo ve TV ile Fransızca öğretimi yapılmıştır.

Uzaktan eğitim kavramından ilk kez Wisconsin Üniversitesi'nin 1892 yılı kataloğunda belirtildiği gibi William Lighty tarafından 1906 yılında yazılan bir yazıda bahsedilmiştir. Ülkemizde ise Uzaktan eğitim 1960'lı yıllardan başlayarak günümüze gelmiştir (Adıyaman, 2002).

Uzaktan eğitimin gelişimi, teknolojinin hızla gelişimine bağlı olarak Mclendon (1999) tarafından dört temel evreye ayrılmaktadır;

- Mektupla Eğitim,
- Çoklu Ortam Modeli,

- Tele Öğrenme Modeli ve son olarak
- Esnek Öğrenme Modeli

Bu evreler teknolojinin gelişimine bağlı olarak sırayla posta, radyo, televizyon ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte bilgisayar vasıtasıyla uzaktan eğitime doğru gelişim göstermektedirler (McLendon & Albion, 1999).

Mektupla eğitim ile birlikte engelli ve evden dışarıya çıkamayan bireyler için 1919'a kadar ilk radyo istasyonunun kurulmasıyla öğretim yaygın bir şekilde gerçekleşmiştir. İkinci evrede Çoklu Ortam Modelinde, 1919'dan itibaren ABD'de radyo ve televizyon kullanılarak başlayan görsel ve işitsel öğelerin aktarımı vardır. Tele Öğrenme Model'indeki üçüncü evrede, zaman ve mekân tasarrufu ile dersi veren eğitimci herhangi bir yerden bağlanarak farklı yerlerde olan bireylere senkron eğitim vermiştir. Dördüncü evre olan Esnek Öğrenme Model'inde, internetin yaygınlaşmasıyla günümüze kadar gelen model ile sanal sınıflarda eğitim uygulanmıştır (Turgut & Kardeş, 2015).

2.1.1. Uzaktan Eğitimde Dijital Uçurum

Sezgin ve Fırat'ın (2020) Covid-19 Pandemisinde Uzaktan Eğitime Geçiş ve Dijital Uçurum Tehlikesi adlı araştırması ile uzaktan eğitimin neden olduğu dezavantajlar aktarılmaktadır. Teknolojiye olan ihtiyacın hızla artması sonucunda farklı sosyo-ekonomik düzeylere sahip bireylerin teknolojik imkanlardan aynı ölçüde yararlanamadıkları, bu nedenle meydana gelen dijital uçurum (dijital divide) kavramı üzerinde durulmaktadır (Sezgin & Fırat, 2020). Bireylerin toplumsal değerleri ve ekonomik düzeyleri ele alındığında teknik altyapı bakımından yeterli imkanlara sahip olmayan yerlerde uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar sonucunda dijital uçurum ortaya çıkmaktadır.

Uzaktan eğitimle birlikte önemi çok fazla vurgulanan dijital uçurumdan kaynaklı sorunları en aza indirebilmek için hükümetlerin ve işletmelerin gereken alt yapıyı sağlayarak dijital okuryazarlık gibi konularda destek olması gerekmektedir. Ancak ülkelerin gelişmişlik düzeyi baz alındığında yaşanan bu durum gelişmişlik düzeyleri açısından yeterli olmadığı takdirde dijital adaletsizlik de görülmektedir (Mehmet & Sedef, 2020). Bu nedenle ülkelerin teknolojik gelişme düzeylerindeki farklılık oranı

azaldıkça teknoloji kaynaklı altyapı sorunları da azalmaktadır. Teknolojik gelişmeler her yerde aynı eşit imkanlarla sağlandığında dijital adaletsizlik en aza indirilebilecektir.

Ekonomik ve teknolojik gelişmeler ile eğitimde köklü bir dönüşüm meydana gelmektedir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)'nın 2020'de yürürlüğe girmiş olan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ile Dünyanın her yerinde öğrenciler için nitelikli eğitim amaçlanmaktadır. Bu sebeple 2000 yılı itibariyle eğitim alan bireylerin sayısı artmakta ve 2030'da ise tüm çocukların ücretsiz ilk ve orta öğretimi tamamlamaları amaçlanmaktadır (UNDP, 2020). Bu amaçtan yola çıkarak, geleceğe yönelik çalışmalar ile teknolojik altyapı ve gelişmeler sayesinde, teknolojiden kaynaklı sorunlar azalarak öğrencilerin uzaktan eğitimde başarılı olmaları hedeflenmektedir.

Dijital uçurumla ilgili sorunları aşabilmek için hükümetler tarafından teknolojik alt yapı konusunda yeterli donanım elde edilmeli ve her vatandaşa eşit düzeyde internet erişiminin sağlanması gerekmektedir. Eğitim almak her insanın temel haklarından biridir bu nedenle uzaktan eğitimin her gerek duyan insana ulaşabilmesi için hükümetler gerekli yatırımları gerçekleştirmelidirler.

2.1.2. Uzaktan Eğitimde Dijital Okuryazarlık

Teknolojiye duyulan ihtiyacın artmasıyla birlikte teknolojik araç ve gereçlerin etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Dijital araçların, dijital kaynakların farkındalığına erişerek elde edilen bilgileri teknolojide kullanmak için geliştirilen tutum ve beceri dijital okuryazarlık olarak adlandırılmaktadır (Erol & Özen, 2018). Uzaktan eğitim süreçlerinin verimli bir şekilde sürdürülebilmesi ise gerek akademik kadronun gerekse öğrencilerin dijital okur yazarlıklarının yüksek olmasıyla doğru orantılıdır. Bu sebeple pandemi sırasında yapılan uzaktan eğitimde öğretmenlerin teknolojik araç gereçleri kullanma konusunda yeterli dijital okuryazarlık becerileri daha fazla önem kazanmıştır.

Akademik kadronun teknolojik araçlara yönelik dijital okur yazarlığının geliştirilmesi ile eğitim daha verimli hale getirebilecektir. Böylelikle öğretmenler uzaktan eğitimde kullandıkları teknolojik araç gereçlerle yeterli düzeyde dijital okuryazarlık becerilerini geliştirdiklerinde çalışma saatlerini azaltabilecekleri gibi daha verimli hale de getirebileceklerdir.

2.1.3. Uzaktan Eğitimde Öz Yeterlik

Bandura'ya (1995) göre, öz yeterlik (self-efficacy) kişilerin bilgi ve birikimlerini inançları doğrultusunda kendi deneyimleriyle birleştirerek tek başına iş yapabilme yeteneği olarak tanımlanmaktadır (Aktaran: Atak, 2011, s. 495). Bireyler bilgi ve becerileriyle geliştirdikleri öz yeterlikleri sayesinde, kendi kararlarını eylemleriyle birleştirmektedirler.

Bireylerin teknoloji hakimiyetleri ise, eğitim yoluyla edindikleri bilgi ve becerilerinin sosyal, duygusal ve ahlak kurallarıyla birlikte kendi inançları doğrultusunda öz yeterlikleri ile ilişkili olarak gelişir. Kendi bilgi ve becerilerini eğitimle geliştiren bireyler deneyimlerini motivasyonlarına katarak teknolojiye hâkim olurlar (Arserven, 2016). Bu anlamda, günümüzde özellikle de uzaktan eğitim süreçleri bağlamında ele aldığımızda bireylerin öz yeterliklerini etkileyen bir etken de teknolojiye olan hakimiyetleridir.

Öğretmenlerin eğitim sürecindeki teknolojik öz yeterliklerinin eğitimin kalitesini artıracak düzeyde gelişmiş olması önemlidir. Yapılan araştırmalar her öğretmenin bireysel olarak incelendiğinde dijital araçların kullanımına yönelik bilgi düzeyleri ile bu alandaki öz yeterlik algılarının farklı olduğu, öğrenme-öğretme sürecindeki bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya yönelik algı ile gerçekte kullanımına ilişkin verilerin her zaman doğru orantıda olmadığı anlaşılmaktadır (Koyuncu & Düşkün, 2020). Aynı zamanda öğretmenlerin teknolojiye hâkim olmaları, istek ve motivasyonun yanı sıra bilgi ve becerilerini de eklemelerine bağlıdır.

2.1.4. Uzaktan Eğitimde Ters Yüz Sınıf

Teknolojinin hızla gelişmesiyle uzaktan eğitimle ilgili birçok uygulama yapılmaktadır. Sürecin daha verimli olabilmesi için uzaktan eğitimle yüz yüze eğitim harmanlanarak ters yüz sınıf (flipped classroom) yöntemi geliştirilmiştir. Ters yüz sınıf yöntemiyle öğrenciler ders öncesi materyallere elektronik ortamdan ulaşarak derse hazırlıklı olarak katılım sağlamaktadırlar (Kara, 2016). Bu sayede öğrencilerin ders öncesi konular hakkında bilgi edinerek derse aktif katılımları sağlanmaktadır. Geleneksel eğitimdeki öğretmen merkezli yaklaşım yerine, ters yüz sınıfta öğrenci merkezli bir

yaklaşım benimsenmektedir. Bu yöntemle öğretmen desteği ile birebir yapılan çalışmalar neticesinde öğrencilerde otonomlaşma sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ters yüz sınıf, öğrencilerin ders saatleri içinde ve dışındaki bireysel çalışmalarını bireysel öğrenme modeli oluşturarak, okul içinde ve dışında çalışma imkânı sağlayan bir öğrenme modelidir (Torun & Dargut, 2015). Ters yüz sınıf modeli uzaktan eğitim sürecine uyarlandığında öğrenciler kendi öğrenme hızlarına göre çalışarak, oluşabilecek öğrenme zorluklarını ortadan kaldırabilmektedirler. Uzaktan eğitimde daha yaygınlaşan ters yüz sınıf uygulamaları sayesinde öğrenciler ders konularına istedikleri zaman erişme imkânı bulduklarından eş zamansız (asenkron) model ile de eğitim desteklenmiş olmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamaları sonrası yüz yüze eğitime geçildiğinde acil uzaktan eğitim sürecinde öğrenilen ve yararlı görülen ters yüz sınıf gibi uygulamalar ile öğrenilen teknolojik yöntemlerden faydalanılmaya devam edilmesi düşünülmektedir.

Ülkemizde Covid-19 Pandemi sürecinde Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından EBA TV ve EBA canlı ders programları yapılarak öğrencilerin eğitimden geri kalmamaları amaçlanmıştır (Başaran, Doğan, Karaoğlu, & Şahin, 2020). Yapılan bu çalışmalar ile uzaktan eğitimde uygulanan derslerin verimliliğinin arttırılması amaçlanmıştır. MEB tarafından yapılan bu uygulamalarda uzaktan eğitim ile yüz yüze eğitimin birlikte değerlendirilerek devam etmesi hedeflenmiştir.

2.2. Türkiye'de Yapılan Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Türkiye'de uzaktan eğitim uygulamaları incelendiğinde ilk kez 1927'de dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati tarafından eğitim sorunlarının görüşüldüğü bir toplantıda bahsedilmiştir fakat başarılı olunamamıştır. Başarılı olmayışının nedeni ise okuryazar olmayanların %90 civarında olması ve öğretmensiz eğitimin gerçekleşmemesinden kaynaklanmıştır. Türkiye'de uzaktan eğitim, 1950'den sonra giderek yaygınlaştığı için Avrupa ülkelerine göre daha sonra başlandığı anlaşılmıştır (Kırık, 2014). 1960 yılında İstatistik ve Yayın Müdürlüğü bünyesinde "Mektupla Öğretim Merkezi" oluşturulmuştur. 1970'li yıllarda örgün eğitimde kullanılan yabancı dil ders kitaplarını desteklemek için radyo ile İngilizce, Fransızca ve Almanca programları hazırlanarak Ankara Radyosunda yayınlanmıştır. Diğer yandan Dünya'nın birçok

ülkesinde uzaktan eğitim uygulamaları yapılırken Türkiye'de de bu uygulamalar gerekli altyapılar ile hazırlıkları sürdürülmüştür. Radyo ve televizyon gibi teknolojik materyaller aracılığı ile görsel ve işitsel olarak katkı sağlamaktadır. 1975'te kurulan Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu (YAYKUR) ihtiyaç duyulabilecek birçok alanda televizyon üzerinden eğitsel programlar yayınlamayı planlamış ancak istenilen başarı düzeyi yakalanamamıştır (Adıyaman, 2002).

1981'de Anadolu Üniversitesinde Açık Öğretim Fakültesi kurulması (Özbay, 2015) ve 1982'de eğitime başlaması ile birlikte sahip olunan iletişim alt yapısı ve teknolojik yatırımlar Türkiye'nin uzaktan eğitim sisteminin gelişimine önemli katkıları olmuştur (Kırık, 2014). 1992'de ise Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde açık öğretim lisesi açılmıştır (Özbay, 2015).

Yukarıdaki literatürde görüldüğü üzere Türkiye'de yapılan Uzaktan eğitim uygulamaları incelendiğinde 1992'ye kadar sistemli bir uygulama yapılmamış olsa da örgün ve yaygın eğitim için radyo ve televizyon gibi görsel ve işitsel materyaller geçmişten günümüze çeşitli kurumlar tarafından kullanılan uzatan eğitim araçları olmuşlardır. Okur-yazar oranının yükselmesi ile birlikte Türkiye'de yapılan uzaktan eğitim uygulamaları, öğretmen desteği ile gerekli teknik altyapı sağlanarak başarıya ulaşmıştır. Günümüze kadar olan süreçte ABD, Almanya ve İngiltere eğitim konusundaki yetkin ülkelerle aradaki fark en az düzeye inmiştir.

2.3. Uzaktan Eğitimde Eğitim ve Öğretim Teknolojileri

Bu bölümde uzaktan eğitimde teknoloji kullanımıyla ilgili araştırmalar Uzaktan Eğitimde Eğitim Teknolojileri (2.3.1) ve Uzaktan Eğitimde Öğretim Teknolojileri (2.3.2) olarak iki başlık halinde incelenecektir.

2.3.1. Uzaktan Eğitimde Eğitim Teknolojileri

Eğitim kelimesi Türkçede maarif, tedrisat, talim ve terbiye gibi sözcüklerle aynı anlama gelmektedir. Bununla beraber bu kökten bükmek, uygulamak, öğretmek, yetiştirmek ve geliştirmek gibi birçok sözcük ortaya çıkmaktadır (Balyemez, 2019). Eğitimin ilk temelini bireyin aileden aldığı değerler meydana getirmektedir. Birey aldığı olumlu değerleri geliştirerek okul ortamına girdiğinde kendi kişiliğini de oluşturmaktadır.

Bireyler dünyaya geldikleri andan itibaren çevresindeki olayları algılama ve olaylara anlam yükleme çabasındadırlar. Bu çabalar sonucunda bireyde meydana gelen değişiklikler olumlu veya olumsuz yönde etkiler göstermektedir (Türkoğlu, 2014). Bu yoldan hareketle (Demirel, 2006) en genel anlamda eğitimi, "bireyde davranış değiştirme sürecidir." olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda Bireylerin deneyim yoluyla edindiği bilgi, beceri ve anlayışlarını okul içinde veya dışında oluşturduğu davranışlarındaki kalıcı değişiklik olarak da tanımlanır (Arslan, İskender, Aydoğan, & Ersözlü, 2009). Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi insanlar deneyimleme sürecinde doğrudan veya dolaylı bir bilgi alışverişi içindedirler.

Rousseau (2005) eğitimi tabiat koşulları doğrultusunda bireyleri yetiştirme sanatı olarak ifade etmiştir (Rousseau, 2005). Çilenti (1984)'ye göre eğitim, toplum tarafından doğru kabul edilen istendik davranışların bireylere kazandırılması için ihtiyaç duyulan zaman dilimi biçiminde tanımlamıştır (Çilenti, 1984). Bireydeki davranış değişiklikleri her zaman istenilen yönde olmayabilir. Eğitim ile bireylerdeki davranış değişikliğinin istenilen yönde olması beklenmektedir (Demirel, Seferoğlu, & Yağcı, 2001). Kişilerin eğitim ile edindiği davranışlar olumlu yönde olduğu takdirde eğitimde kalıcı izli değişim elde edilmektedir.

En temel düzeyde ele alındığında eğitim tarih boyunca daha çok yüz yüze yapılmıştır. Eğitimin bugününe bakıldığında hızla gelişen teknoloji sayesinde günümüze kadar olan süreçte pek çok yenilik gözlemlenmiştir. Eğitim birçok evreden geçerek gelişmiştir. Eğitimin gelişimi, ilk olarak yazının icadından sonraki süreçte netlik kazanmıştır (Arslan, 2009). Eğitim, avcı ve toplayıcı çağdan başlayarak işgücü verimliliğiyle tarım ve sanayi çağına kadar gelişerek devam etmiştir (Onur, 2019). Din ve geleneklerin ortaya çıkardığı kurum ve kuruluşlarla eğitim belirli değişimler geçirerek günümüze kadar gelmiştir (Taş & Günay, 2015). Eğitimin tarihsel gelişiminden yola çıkarak yazının icadıyla başlayan eğitim süreci, birçok evreden geçerek teknolojinin de gelişimiyle farklı bir boyut kazanmıştır. Bu gelişim süreci eğitimde bilgisayar, tablet, akıllı tahta vb. teknoloji tabanlı aletlerin kullanımını hızla yaygınlaştırmıştır. Bu nedenle eğitim ile teknolojinin birleşimi eğitim teknolojisini oluşturmuştur.

Eğitim teknolojisi; genel eğitimi, özellikle öğrenmeyi yönetmek için ilgili bilgi ve becerileri uygulayarak öğrenmenin veya eğitim sürecinin işlevsel yapısıdır (Demirel,

Seferoğlu, & Yağcı, 2001). Bu doğrultuda eğitim teknolojisinde eğitim, tümüne dayalı olan genel öğrenmeye yönelik bilgilerin ve yeteneklerin öğrenilip uygulanarak yaşanması ve tatbik edilmesidir.

Rıza (1997)'ya göre eğitim teknolojisi, "bilim ve teknolojinin ışığında, yeni teknolojik gelişmeleri eğitimin geniş alanlarında uygulamaya koyan, insandaki gücün en etkili şekilde kullanılması, kalitenin yükselmesi, eğitimdeki sorunlarının çözümlenmesi ile verimliliğin artırılmasını sağlayan sistemler bütünüdür" şeklinde tanımlanmaktadır (Aktaran: Aktaş, 2015, s. 11). Bu tanımdan anlaşıldığı gibi eğitim teknolojisi, insan zekâsı ve gücünle birlikte sürekli gelişen teknolojiye uyum sağlayarak eğitimde çıkan sorunların çözümüne destek olmasıdır.

Eğitim teknolojisi; Öğretme ve öğrenme yöntemlerini, stratejilerini ve araçlarını planlamaya, uygulamaya ve değerlendirmeye yönelik bilimsel bir yaklaşımdır. Eğitimde etkili ve kolay öğrenmeyi sağlayarak, aklın ve zekanın teknolojiyle birleşmesi sayesinde eğitimde teknoloji kullanımı öğretmen ve öğrenci üzerinde olumlu sonuçlara yol açmaktadır (Önder, 2015, s. 11). Aynı zamanda öğrenmeye ve öğretmeye yönelik tüm tekniklerin uygulanması da amaçlar arasında yer almaktadır.

Eğitimde teknoloji kullanımı birçok araştırmacı tarafından araştırılmıştır. Bu alanda ulaşılan ilgili araştırmalar aşağıda incelenmiştir. Hızal (1989) tarafından yapılan araştırmada Eskişehir merkezinde farklı branşlarından 709 öğretmenle çalışılmıştır. Bu çalışmada görüldüğü gibi, öğretmenler teknolojiyi kullanmak istemekte ancak kaynak ve bilgi eksikliğinden dolayı kullanamadıkları anlaşılmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda, öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda iyimser oldukları halde derslerinde kullanacakları Türkçe okuma materyalinin eksikliğinden dolayı, eğitim teknolojisindeki yenilikleri takip etmekte zorlandıkları görülmüştür. Eğitim hizmetleri açısından öğretmenlerin çoğu, MEB ve birçok Üniversitenin iş birliği ile düzenlediği hizmet içi eğitim kurslarına katılmak istemişlerdir. Bu araştırmaya göre öğretmenlerin teknolojideki yeniliklere yönelik tutumları, yurtdışında yapılan birçok araştırmanın sonucunun aksine oldukça olumludur (Hızal, 1989). Yapılan araştırmada öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımı açısından başarılı olmaları için hizmet içi eğitimlere katılmaları ve yeniliklere açık olmaları gerekmektedir. Teknolojiye ait en son yenilikleri takip ederek bilgilendirilmeli, gelişen teknolojiye uyum sağlanmalıdır. Teknoloji

kullanımında meydana gelen sorunlar ele alındığında okul idaresi ve çalışanları ile iş birliği içerisinde oldukları takdirde çıkabilecek sorunlar en aza indirilebilmektedir.

Namlu (1998) tarafından yapılan araştırmanın temel amacı, ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarında farklılık olup olmadığını belirlemektir. Araştırmacılar, Anket modelini kullanarak Eskişehir il merkezinde ilk ve ortaokulda görev yapan 317 öğretmene anket ve tutum ölçekleri uygulamıştır. Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme becerilerine yönelik tutumları okul düzeyine, sektör düzeyine ve öğretmenlik becerilerini kazanıp kazanmadıklarına göre değişmektedir. Ancak, çalışma motivasyonu yüksek olan öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarında herhangi bir farklılık bulunmamıştır (Namlu, 1998). Bu nedenle teknoloji kullanımını konusunda başarıya ulaşmak için öncelikle teknoloji kullanımına ilgi duyulmalı ve teknolojiyi verimli kullanmak için iş disipliniyle programlı ve sistemli bir çalışma uygulanması gerekmektedir. Öğretmenin teknolojiyi yeteri kadar kullanması, deneme ve araştırma yapmasını gerektirmektedir. İstek ve arzunun dışında, donanım ve alt yapı bakımından yeterli imkanların okul idaresi tarafından sağlanması ise bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bayraktutar ve Özkahveci (2000) tarafından yapılan araştırmada, kız meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojisi hakkında bilişsel ve motor becerileriyle bu alanda karşılaştıkları sorunlar tespit edilmiştir. Yapılan araştırmada yer alan öğretmenlerin eğitim teknolojisi alanında, bilgi bakımından yetersiz oldukları saptanmıştır. Eğitim teknolojisi kavramı, eğitim teknolojisinin unsurları, öğretim yöntem ve teknikleri, modern öğretim yöntemleri ve bu alanda yeterli bilgi birikimi olmadığı özgün bir bakış açısıyla ortaya konmuştur. Eğitim teknolojisi alanında çalışan eğitimcinin psiko-motor becerilere ilişkin görüşleri incelendiğinde, öğretim materyalini tanıma ve kullanma konusunda yeterli olduğu ancak yine de modern eğitim araçlarından yararlanma açısından yeterli olmadığı belirlenmiştir. Eğitim teknolojisi alanında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar incelendiğinde, okulda bilişsel sorunlar olduğunu ve okulun teknik altyapı bakımında yeterli olmadığı ortaya çıkmıştır (Bayraktutar & Özkahveci, 2000). Bu araştırma sonucunda, eğitim teknolojisi konusunda meydana gelen sorunların en aza indirilebilmesi için öğretmenlerin yeterli bilgi birikimine sahip olmaları, okulların ise teknik alt yapı bakımından yeterli olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde UB

okulları uluslararası akreditasyon sürecine tabi olmaları nedeniyle teknik donanım ve öğretmen eğitimi konusunda diğer okullara oranla avantajlı bir konumdadırlar.

İşman'ın (2002) "Sakarya'da Öğretmenin Eğitim Teknolojilerine İlişkin Kapasitesi" başlıklı çalışması, öğretmenin eğitim faaliyetlerinde teknoloji kullanıp kullanmadığını ortaya koymaktadır. Öğrenme etkinlikleri ile cinsiyet, yaş, deneyim, işyeri ve eğitim düzeyi arasındaki farklar araştırma kapsamını tanımlamaktadır. Araştırma sonucu; öğretmenlerin eğitim teknolojisi alanında, öğrenmeyi yeterince teşvik etmek ve geliştirmek için öğretim tekniklerini okul ortamında yeterince kullanmadıkları saptanmıştır. Bu sorunların çözümü için Millî Eğitim Bakanlığının, İl Milli Eğitim Müdürlüklerinin ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin Üniversitelerin ilgili birimleriyle yaptığı iş birliği neticesinde hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenler için düzenlenmesi gerekliliği vurgulanmaktadır (İşman, 2002). Başka bir değişle okul ortamında teknoloji kullanımının gelişmesi ve artırılması öğretmenlerin eğitim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmalarına bağlı olmaktadır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde UB programı uygulayan okullarda diğer okullara göre daha fazla teknolojik alt yapının var olduğu ve bu alt yapının söz konusu kurumlardaki akademik personel için belli düzeyde bir dijital okur yazarlık sağladığı görülmektedir. Bu farklı alt yapı UB programı uygulayan okulların uzaktan eğitime geçiş sürecini kolaylaştırmaktadır.

Göksel'in (2018) de yapmış olduğu çalışmada, yabancı dil öğrenimini uzaktan ve açık öğretim bağlamında değerlendirirken, kampüs dışında eğitim gören uzaktan öğrenenlerin, İngilizceyi yabancı dil olarak ve yaşam boyu öğrenmek için oluşturdukları kişiselleştirilmiş öğrenme ortamları incelenmiştir. Bireysel öğrenci verimliliği ve gelecekteki araştırmalar üzerinde çalışılmıştır. Bu araştırmaya göre her öğrencinin diğer öğrenciden farklı bir öğrenme deneyimine sahip olduğu için bireysel öğrenme ortamının öğrenci için benzersiz olması gerekmektedir (Göksel, 2018). Bu amaçla yabancı dil eğitiminde her bir öğrencinin öğrenme düzeyinin farklı oluşu nedeniyle materyal seçiminde dil becerileri esas alınarak beş duyuya hitap edecek şekilde belirlenmesi gerektiği ortaya konmaktadır.

Başaran ve Arkadaşlarının (2021) tamamladıkları araştırmanın amacı Covid-19 pandemisi sonrasında öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar, teknolojik yeterlikler,

teknolojiyi kullanma becerileri ve teknolojiyi kullanma konusundaki hazırbulunuşluklarını incelemektir. Bu araştırmada anket 2020-2021 yılları arasında ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan farklı disiplinden 20 öğretmen ile anket çalışması gerçekleşmiştir. Anketler nitel olarak yürütülmüş ve veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formatı ile toplanmıştır. Verileri analiz etmek için içerik analitiği kullanılmıştır. Öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinin başında Zoom gibi çevrimiçi uygulamaları uzaktan eğitim araçlarını kullanmanın zor olduğunu belirtmektedirler. Öğretmenler kısa sunum ve görsel araç hazırladığını, gerektiğinde standart sınıf sunumlarını kullandığını ve Web 2.0 araçlarını kullanmadıklarını, uzaktan eğitim ekibi tarafından verilen derslerin açık, öz, anlaşılır ve etkili olduğunu söylemektedirler. Çalışmada, öğretmenlerin teknik becerilerden yoksun olduklarına ve teknoloji kullanımı konusunda hizmet içi eğitim almadıklarına dikkat çekilmektedir. Hizmet içi eğitim kursunun tamamlanması, uzaktan eğitim araç ve tekniklerinin kullanımında öğretmenlere yardımcı olmaktadır (Başaran, ve diğerleri). Bu bağlamda öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmek adına aldıkları hizmet içi eğitimler sayesinde teknolojiyi etkin kullandıkları görülmektedir. Hizmet içi eğitimlerin yeterli olması durumunda teknik alt yapı konusunda öğretmenlerin yeterli deneyime sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Bu alanda yapılan bir diğer araştırma ise Doğan (2020)'ın yapmış olduğu araştırmadır. Bu araştırmada günümüzde çoğu üniversite lisans ve lisansüstü programı, eğitimin kalitesinin ve çeşitliliğinin artması ile üniversiteler arası aktif etkileşimler, daha fazla öğrenciye ulaşma ve düşük finansal maliyetler gibi çeşitli nedenlerle çevrimiçi olarak yürütülmektedir. Aynı zamanda Fırat Üniversitesi, uzaktan eğitim veren lisans, yüksek lisans ve lisansüstü eğitim veren üniversitelerden biridir. Lisans ve lisansüstü okullarda okutulan Zorunlu Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersi, 2017-2018 eğitim öğretim yılından itibaren uzaktan eğitimin sunduğu derslerden biridir. Bununla birlikte, bir dilde akıcı olmak için gereken bilgi ve becerilerin karmaşık doğası nedeniyle yabancı dil kursları, uzaktan eğitim yoluyla öğrenilmesi en zor ders olarak kabul edilir. Bu doğrultuda nicel desen kullanılan bu betimsel çalışmada Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Fakültesi öğrencilerinin Uzaktan yapılan İngilizce I dersine ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Spor Fakültesi tarafından her konuda İngilizce dersi alan 76 öğrenciyle yapılan bir ankette, araştırmacı tarafından geliştirilen çevrimiçi bir dil

öğrenme ölçeği kullanılmıştır. Yapılan ankette, öğrencilerin çoğunluğunun uzaktan çevrimiçi ortamda yabancı dil öğrenme konusunda kararsız ve olumsuz görüş ifade ettiğini göstermiştir (Doğan, 2020). Bu araştırmadan elde edilen verilere göre, Zorunlu Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersinin öğrenim süreci değerlendirildiğinde, uzaktan öğrenilmesi zor kabul edildiği için kararsız ve olumsuz görüş ifade ettikleri görülmüştür.

Pandemi döneminde bu alanda yapılan önemli araştırmalardan biri de Akyıldız (2020) tarafından yapılmıştır. Araştırmaya göre Küresel Covid-19 pandemisi eğitim dahil hayatın her alanını etkilemiştir. Bu arka plana karşı, virüsün hızla yayılmasını önlemek için okul kapatılmak zorunda kalınarak uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Acil çözümler, ilk etapta uygulama sorunlarını önleyemediği için uzaktan eğitim aşamasında yabancı dil eğitiminde uygulama sorunlarını oluşturmuştur. Bu süreçte öğretmenlere birçok sorumluluk düşmüştür. Bu bakış açısıyla, mevcut çalışma, pandemi sırasında İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitim pratiğini, bu süreçteki konuyu netleştirmeyi ve gelecekteki uygulamalar için çözümler önermeyi amaçlamıştır. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan çalışma, grup tartışması tekniği kullanılarak gerçekleşmiştir. Pandemi sırasında yapılan ankete Elâzığ'da lise düzeyinde çalışan altı İngilizce Öğretmeni katılmıştır. Sonuçlar, pandemi sırasında öğrencilerin yabancı dil öğretiminde, öğretmende, teknolojide ve velilerde birtakım sorunların olduğunu göstermektedir. Gelecekte iyileştirme ve rehberlik için katılımcılardan gelen bazı öneriler şu şekilde açıklanmıştır; Öğretmenler, uzaktan eğitim ve teknoloji tabanlı eğitim yoluyla desteklenmelidir. İletişimsel ve etkileşimli yaklaşımı içeren yabancı dil öğretim yöntemleri, uzaktan eğitim yaklaşımına uyarlanmalı ve ders süreleri artırılmalıdır. Öğrenciler, öğrenmek için teknolojiyi nasıl kullanacaklarını öğrenmelidir. Öğrencilere, motivasyon desteği sağlanarak bireysel öğrenme becerilerinin desteklenmesi gereklidir. Veliler, sürecin farkında olmalı ve sosyal eşitliği sağlamak için öğretmen ve öğrenciye gerekli teknik destek sağlamalıdır (Akyıldız, 2020). Bu doğrultuda hayatın her alanını etkileyen küresel Covid-19 pandemi sürecinin, eğitimi de etkisi altına aldığı görülmüştür. Uygulama sorunları, ilk etapta önlenemese de acil çözüm teknikleri geliştirilerek sorunların çözümlerine odaklanılmıştır. Yabancı Dil Eğitimindeki uygulama sorunlarını çözmek için, öğretmenlerin bilgi ve becerilerini kullandıkları ve çıkabilecek olası sorunlara karşı alternatif çözümler araştırılmıştır.

2.3.2. Uzaktan Eğitimde Öğretim Teknolojileri

Eğitim ve öğretim kavramları sıklıkla birbiri ile aynı anlamda kullanılan kavramlardır. Aslında eğitim bireyde davranış değişikliği meydana getirme sürecini ifade ederken, öğretim ise bu davranış değişikliğinin okulda planlı ve programlı olarak yapılmasıdır. Bir başka değişle eğitim her yerde, öğretim ise okulda planlı olarak gerçekleşmektedir (Demirel, 2005). Bu açıklamadan da anlaşıldığı gibi eğitim, okul dışında oluşan değerlerin, bilgilerin ve becerilerin toplamının bireylere aktarımıdır. Öğretim ise aktarılan bilgilerin okullarda öğrenilen ve sosyal çevrede uygulanan planlı, kontrollü, uyumlu ve düzenli olma halidir.

Kaya (2006)'nın yapmış olduğu tanıma göre "Öğretim, öğrenmeyi oluşturmak üzere bilgi ve çevrenin düzenlenmesidir. Çevre yalnızca öğretimin olduğu yeri değil, aynı zamanda bilgileri aktarmada ve öğrencinin çalışmasına yön vermede gerekli yöntemleri, teknikleri ve araç-gereçleri de içerir" (Kaya, 2006). Bu tanımdan yola çıkarak bireylerin okulda ve okul dışında yaşadıkları olaylar ile edindikleri bilgiler neticesinde bilmedikleri bilgileri deneyimleyerek öğrendikleri anlaşılmaktadır.

Büyükkaragöz ve Çivi 'ye (1999) göre "öğretme faaliyetlerinin belli bir program çerçevesinde, belli bir zaman dilimi içerisinde planlı, amaçlı ve belli bir düzen içinde kontrollü şekilde yapılan yer okuldur. Okullarda icra edilen öğretme faaliyetleri ise öğretim olarak adlandırılır" (Aktaran: Aktaş, 2015, s 10). Bu ifadeden de anlaşıldığı gibi öğretim, öğretmenin dersi planlı, programlı, istekli ve motivasyonlu olarak işlemesiyle daha verimli hale gelmektedir.

Karahan 'a (2005) göre yeni üretilen bilgiden insanlığın nasıl yararlanacağını yani bilginin insanlığa ne kadar faydalı olacağını araştırmamız gereklidir. Teknolojinin amacı bilginin nasıl kullanılacağını bilmek, nasıl kullanılacağını anlamak ve bilimin yarattığı bilgiyi insanlığın hizmetine sunmaktır (Aktaran Önder, 2015, s.1). Bu nedenle gelişen teknoloji ile edinilen her yeni bilginin insanlığa nasıl faydalı olup uyarlanacağı araştırılarak öğrenilmelidir.

Eğitim hayatında öğrencilere kalıcı izli istendik davranışların kazandırılmak istenmesinden dolayı, bu algıların oluşturulması için uygun öğrenme ve öğretme ortamlarının sağlanması gerekmektedir. Öğrencinin durumuna göre oluşturulan bu öğrenme ve öğretme ortamlarına teknolojinin entegre edilmesiyle birlikte öğretim

teknolojisi kavramı ortaya çıkmıştır (Önder, 2015). Uzaktan eğitim ise uygulama şekli ve modeli gereği teknolojiden bağımsız olmayacak bir eğitim yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüz yüze gerçekleştirilen eğitimin sahip olduğu avantajlar uzaktan eğitim sürecinde ancak teknoloji kullanımı ile sistemin içine entegre edilebilmektedir.

Sağlam (2007)'ın öğretim teknolojisi üzerine yaptığı tanım uzaktan eğitim süreci doğru ve başarılı yürütülmesi bağlamında da önemli hale gelmektedir. Buna göre uzaktan eğitimde de öğretim teknolojisi; tespit edilen hedefler, ulaşma adına, öğrenme, öğretim ve iletişim konusundaki araştırmalar ile bütün kaynakların beraber kullanılmasıyla tüm öğrenme ve öğretim aşamalarının başından sonuna kadar planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesidir (Aktaran: Aktaş, 2015, s. 12).

Öğrencilerin öğrenme durumlarına ve şartlarına göre öğrenme ve öğretme teknikleri içeren ortamlar gerek yüz yüze gerekse uzaktan eğitim uygulamaları için hazırlanmalıdır ve bu ortamların teknolojiyle bütünleşmesinden öğretim teknolojisi kavramı oluşmaktadır.

2.4. UB Programlarının Uzaktan Eğitim Sürecindeki İşleyişi

UB programı Dünya'da ilk kez 1968 yılında İsviçre'nin Cenevre kentinde Diploma Programı (DP) olarak başlamıştır. UB programlarının her biri dengeli, düzenli detaylı bir şekilde kavramsal ve gelişimsel olarak müfredat çerçevesinde çalışma yapmayı amaçlamaktadır. Toplumda anlayış ve saygıyı ön planda tutan, araştıran ve sorgulayan bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (IBO, 2017a). Bu doğrultuda UB eğitimi alan bireyler toplumda kendilerini özgüvenli bir şekilde geliştirirken sevgi ve saygıyı da ön planda tutmaktadırlar.

UB programlarında, misyonlarına göre daha iyi ve barışçıl bir dünya için araştıran ve sorgulayan bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda kültürler arası anlayış ve saygıyı geliştiren programlar sunulmaktadır. 1968'de Diploma Programı (DP) ile 16-19 yaş arası öğrencilere eğitim vermeye başlayarak, daha sonrasında 1994'te Orta Yıllar Programı (MYP) 11-16 yaş arası öğrencilere, 1997'de İlk Yıllar Programı (PYP) 3-12 yaş arası öğrencilere ve 2012'de Kariyer Odaklı Program (CP) tanıtılarak 16-19 yaş arasındaki öğrencilere eğitimde uluslararası alternatifler geliştirilmiştir (IBO, 2017a). UB

programlarının sunduğu imkanlarla eğitime erken yaşta başlayan bireylerin akademik olarak başarılı olmalarını planlanmaktadır ve bu programlarda, ana sınıfından lise sona kadar uluslararası eğitim imkânı öğrenci merkezli bir yaklaşımla sunulmaktadır.

UB öğrenen profilindeki; 10 temel amaç olan bilgili, risk alan, dengeli, duyarlı, düşünen, sorgulayan, ilkeli, iletişimci, açık fikirli ve dönüşümlü düşünen öğrencileri İlk Yıllar Programından başlayarak Diploma Programına kadar ulusal ve uluslararası düzeyde en iyi şekilde yetiştirmeyi hedefler (IBO, 2017a). UB liderlerinin denetiminde olan bu okullar sorgulamaya dayalı olarak araştırma yaparak kavramları içselleştiren bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedirler.

Dünya'da ve Türkiye'de UB programları uygulayan özel ve devlet okullarında yapılan eğitim, uzun yıllardır yüz yüze gerçekleşmektedir. Ancak tüm dünyayı derinden etkileyen Covid-19 nedeniyle yüz yüze eğitime bir süre ara verilerek eğitimde yeniden düzenlenmeler yapılmasını gerekli kılmıştır. Eğitimin okullarda yüz yüze yürütülemediği süreçte yapılan en önemli değişiklik uzaktan eğitim sürecine geçilmesidir (Ekici, 2003). Bu doğrultuda uzaktan eğitimin yapıldığı süreçte, öğrenciler ve öğretmenler okula gitmeden pandemi boyunca çevrimiçi sınıflarda eğitime devam etmiştir.

Ülkemizde UB Dünya Okulu statüsünde bulunan özel ve devlet okullarında önceden hazırlıklı ve programlı akademik kadrosu ile uzaktan eğitim çalışmalarını yürütmektedir (IBO, 2020b). UB okullarındaki öğretmenlerin hazırbulunuşluklarının yüksek oluşundan dolayı adaptasyon sürecini başarılı geçirdikleri görülmektedir.

Uzaktan eğitimde UB programlarında uygulanan İngilizce derslerinin işleyişi konusunda nasıl bir süreç izlenmesi gerektiğini, UB kendi internet sitesinde bildiri halinde yayınlayarak açıklamıştır. Öncelikle UB yönetimi, uzaktan eğitime geçiş sürecini ilk 2 ay boyunca gözlemlemiş, sonrasında birtakım kararlar alarak UB liderlerinin eşliğinde UB koordinatörleri, UB gözetmenleri ve öğretmenleri ile hem yüz yüze hem de çevrimiçi toplantılar yapılmıştır (IBO, 2020b). Bu anlamda UB programlarındaki değerlendirmeler pandemi öncesinde iç ve dış değerlendirme olarak yapılırken, pandemi esnasında iç değerlendirmeye dayandırılarak yapılmıştır.

Mart 2020'de yapılan toplantılar ile okulların pandemiden dolayı kapanması kararı sonrasında derslerin nasıl yapılacağı ve öğrencilerin nasıl bir değerlendirme sürecine tabi tutulacağı konuları irdelenmiş ve toplantı sonrası alınan kararlar ve yapılan

değişiklikler velilere ve öğrencilere açıklanmıştır (IBO, 2020b). UB liderleri tarafından yapılan çalışmalar da düzenli olarak öğretmenlerle iş birliği yaparak UB dersleri uzaktan eğitime göre yeniden düzenlenmiştir.

UB Öğretmenleri teknoloji kullanımına yönelik yeterlikleri ve edindikleri tecrübelerle uzaktan eğitime kolay bir şekilde uyum sağlamışlardır. Bu süreçte dijital okuryazarlık konusunda kendilerini geliştiren UB İngilizce Öğretmenlerinin de artan teknolojik yeterlikleri ve UB programlarında yapılan İngilizce derslerinin teknolojiye uyarlanmasıyla ters yüz sınıf yöntemi uygulanarak yüz yüze eğitimle uzaktan eğitim harmanlanmıştır. Böylece tekrar yüz yüze eğitime geçildiğinde de pandemi sürecinde edinilen deneyimlerle İngilizce eğitiminin teknolojiyle daha çok harmanlanarak verimli bir şekilde sürdürülmesi hedeflenmektedir.

UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri derslerini öğrencilerin sağlığını ve güvenliğini önemsediği için uzaktan eğitimle çevrimiçi programları kullanarak yapmıştır. Bu süreçte uzaktan eğitimde ortaya çıkan teknik sorunlar için okulların bilişim bölümleri tarafından destekleyici çalışmalar yapılmıştır. Teknolojik nedenlerden kaynaklı bir sorun meydana geldiğinde UB İngilizce Öğretmenleri okulun yönetimine bildirerek öğrencilerin derslerden geri kalmamaları için telafi dersleri yapılmıştır. Ayrıca İngilizce Öğretmenleri çevrimiçi gerçekleştirdikleri Dil (language) A ve B derslerinin ses kayıtlarını öğrencileri ile paylaşarak uygulamalı alıştırmalar yapmalarını sağlamıştır (IBO, 2020b). Sonuç olarak İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik imkanları ileri düzeyde kullanmaları sayesinde öğrencilerin derslerden geri kalmamaları sağlanmıştır.

UB' nın resmî sitesinde, Mayıs 2020'de yapılması gereken final sınavlarının Covid-19 nedeniyle öğrencilerin sağlığı ve güvenliğinden dolayı iptal edildiği açıklanmıştır. Bu süreçte okul müdürleri ve UB liderleri iş birliği içerisinde çalışarak yaşanabilecek olası sorunlara karşı önlemler alınmıştır. UB derslerinde yapılan değişiklikler, değerlendirme sürecine yansıyarak bazı yeniliklere neden olmuştur (IBO, 2020b). Bununla birlikte UB okullarında tüm akademik kadro ile yapılan iş birliği neticesinde sınavlar ve değerlendirmeler pandemi koşullarına uygun bir şekilde düzenlenmiştir.

Pandemi öncesinde UB değerlendirmeleri, haricen değerlendirilen final sınavlarıyla yapılırken, pandemi esnasında normalde tüm değerlendirmenin ortalama %30'u kadar olan iç değerlendirme (Internal Assessment) üzerinden hesaplanarak 100 puana tamamlanmıştır. %70 orandaki dış değerlendirmeye (External Assessment) temel olan konular düzenli bir şekilde işlenmiş ancak değerlendirmeye dahil edilmemiştir (IBO, 2020b). Bu nedenle öğrencilerin kendi öğretmenleri tarafından yapılan değerlendirmelerin tamamı iç değerlendirmelere göre yapılarak öngörülen notlar (predicted grade) verilmiştir.

UB programlarında öğrencilerin sağlığı ve güvenliği sağlanarak Kasım 2020'de normalleşme kapsamında sınavlar yüz yüze yapılmıştır. Bu süreçte UB liderleri okul müdürleriyle sürekli iletişim halinde olarak, düzenli e-posta göndererek çalışmalar yapmıştır. Aynı zamanda UB resmî sitesinde, küresel durum incelenerek yapılan güncellemeler hakkında bilgi verilmiştir (IBO, 2020c). Bu doğrultuda UB resmî sitesinde 2021'de yayınladığı bildiride Ocak ayında yapılan anket neticesinde 152 ülkede 3,000'den fazla okulun bir yıllık Covid-19 pandemi mücadelesinin ve Kasım 2020'de yapılan sınavların başarılı olduğu anlaşılmıştır. 2021 sürecinde benzer özellikleri içeren yazılı sınavlar, iç değerlendirmeler, öğretmenlerin öngördükleri notlarla aynı şekilde devam etmiştir. Mayıs 2021'de yapılan sınavlarda iç değerlendirmeler esas alınarak öngörülen notlar öğrencilere verilmiştir (IBO, 2021d). Kasım 2020'de yapılan sınavların başarılı olması sebebiyle 2021'de değerlendirmelere aynı şekilde devam edilmiştir.

MEB'in resmî sitesinde açıkladığı karar ile Eylül 2021'de tüm okullarda gerekli önlemler alınarak Türkiye'de tam zamanlı yüz yüze eğitime geçilmiştir (MEB, 2021). MEB'in açıkladığı bu karar ile tüm okullarda olduğu gibi UB okullarında da Kasım 2021 sınavları yüz yüze yapılmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde UB Organizasyonu, UB liderleri ile olası sorunlar karşısında önceden planlarını yaparak uzaktan eğitim sürecinde aldığı önlemlerle uyguladığı kararları UB okullarına hızla göndererek olası olağan dışı/acil durumlara karşı daha hazırlıklı olmuştur. UB' nın Dünya'nın çeşitli yerlerindeki okullarında uygulanması ve bu süreçte alınan geri bildirimlerle sorunlara küresel ve yerel çözüm yolu bulması yönünden incelendiğinde kriz yönetimi konusunda üstün bir performans gösterdiği anlaşılmıştır (Onur, 2020). UB okulları belli bir akreditasyon sürecinden geçtiği için

yeterli teknik donanıma sahiptir. UB liderlerinin ve öğretmenlerinin oluşan bu krize karşı adaptasyonlarının yüksek olduğu görülmüştür. Pandemi sonrasında yapılacak ileriye yönelik çalışmalar teknolojinin katkısıyla gelişen bu çağa hızla uyum sağlamaya devam edeceği düşünülmektedir.

2.5. İlgili Alan Yazın İncelemesi Hakkında Değerlendirme

Dünya'da ve Türkiye'de yapılan uzaktan eğitim uygulamaları incelendiğinde uzaktan eğitimin tarihçesinin 1700'lü yıllara dayandığı tespit edilmiştir. Bu alan yazında pandemi süreci boyunca yapılan acil uzaktan eğitim uygulamaları ile yaşam boyu öğrenmeyi amaçlayan uzaktan eğitim uygulamaları arasındaki fark incelenmiştir. Uzaktan eğitimle yüz yüze eğitimin harmanlanmasıyla yapılan ters yüz sınıf uygulamalarına yer verilmiştir.

Alan yazında teknolojinin eğitimdeki rolü araştırılarak eğitim teknolojileri ile öğretim teknolojilerinin farkları ele alınmıştır. Bunun yanı sıra pandemi öncesi yüz yüze eğitimde teknoloji kullanımının isteğe bağlı olarak uygulandığı ancak pandeminin ani ve beklenmedik etkisiyle teknolojiye olan ihtiyacın artmasıyla zorunlu hale geldiği görülmüştür. Bu kavramlar arasında eğitimde teknolojik yeterlik açısından önemli bir yere sahip olan dijital okuryazarlık ve öz yeterlik kavramlarının bir arada uygulandığında uzaktan eğitim sürecinin daha verimli olduğu saptanmıştır.

Teknolojiye olan ihtiyacın hızla artmasıyla birlikte bireylerin teknolojik imkanlardan aynı ölçüde faydalanması için teknik altyapı sorunlarının giderilmesiyle dijital uçurumun en aza indirildiği anlaşılmıştır.

Alan yazın incelendiğinde UB okulları belli bir akreditasyon sürecinden geçtiği için UB okullarının teknik donanım konusunda UB öğretmenlerinin yeterli bilgi birikimine sahip olduğu görülmektedir. UB öğretmenlerinin ve UB liderlerinin oluşan bu kriz karşısında hazırbulunuşlukları ve adaptasyonlarının yüksek olmasından dolayı pandemi sonrasında da ileriye yönelik çalışmaların gelişen bu çağa uyum sağlayacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeline, çalışma grubuna, verilerine ve toplanmasına ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada karma yöntem kullanılarak nitel ve nicel veriler bir arada incelenmiştir. Bu şekilde araştırma sorularının daha sağlam temellere ve geniş kapsamlı bir içeriğe dayandırılarak yanıtlanması amaçlanmıştır. Karma yöntem kullanılmasıyla hem sayısal hem sözel veriler ile yapılan analizler ve ifadeler araştırmayı daha güçlü ve etkili bir hale getirmektir (Johnson & Onwuegbuzie, 2004).

Bu araştırmada başta nicel veriler olmak üzere sonrasında ise nitel veriler toplandığı için araştırmanın deseninde Sıralı Açıklayıcı Desen kullanılmaktadır. Sıralı Açıklayıcı Desenin ilk evresinde nicel veri bulgularının analizi yapılmıştır. Sonrasında bu bulgular doğrultusunda nitel verilerin bulguları analiz edilmiştir. Elde edilen veriler iki aşamada incelendiği için iki bölümden meydana gelmektedir (Cresswell, 2014). Yapılan çalışmada nicel araştırma desenlerinden biri olan tarama modeli, nitel uygulama olarak görüşme yöntemi kullanılmaktadır.

Araştırmanın ilk aşamasında yapılan Nicel Araştırma Yöntemi, sayısal verilerin elde edilmesi için yaşanan tüm olayların anlam yükleyecek bir duruma gelmesi için yapılmıştır (Usluer, Avcı, Kurtoğlu, & Uslu, 2013). Sonrasında yapılan Nitel Araştırma Yönteminde veri toplamak amacıyla yapılan tüm araştırmaların, görüşmelerin, veri toplama tekniklerinin kullanılmasıyla elde edilen bilgilerin doğru ve gerçekçi bir değerlendirmeyle analiz edilmesidir. Doğal bir ortamda elde edilen verilerin anlamı bozulmadan, gerçeğine uygun bir şekilde açıklayıcı olarak yapılan araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2018).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın nicel boyutundaki çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul İlinde bulunan Özel ve Devlet UB okullarında görev yapan 63 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmanın nicel grubuna örnekleme yöntemi olarak Uygun Örnekleme kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde, zaman ve iş gücü gibi sınırlılıklardan dolayı örneklemin kolay ulaşılabilir oluşuyla uygulamanın yapıldığı birimlerden elde edilmesi esas alınmıştır (Büyüköztürk, 2012).

Nitel araştırmanın çalışma grubu, nicel boyuttaki sonuçlardan elde edilen analizle Tabakalı Amaçlı Örnekleme yöntemiyle açıklanmıştır. Tabakalı Amaçlı Örnekleme Yöntemi, Karma Yöntemler arasında en yaygın olan örnekleme çeşitlerinden biridir. Bu örnekleme yönteminde, araştırmacı tarafından seçilmiş olan çalışma grubu katmanlara bölünür. Bölünen her bir katman kendi içerisinde detaylandırılarak benzerlikler ve farklılıklar araştırılır (Baki & Gökçek, 2012).

Nicel araştırmanın çalışma grubunda değerlendirme tekniği olarak Öztürk'ün (2006) geliştirdiği Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (ETKYT) kullanılmıştır. Uygulanan Tutum Ölçeği ile uzaktan eğitim sürecinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik yeterlikleri tespit edilmiştir. ETKYT ölçeğinden elde edilen puanlar, yüksekten düşüğe doğru sıralanmıştır. Ortalama puanı 4,36 üzeri olan 12 öğretmen ile görüşme yapılmak üzere iletişime geçilmiştir. Katılımda gönüllük esas alınarak, görüşmeye katılım konusunda hiçbir öğretmen zorlanmamıştır. Toplamda 2 kişinin ortalama puanı 5 iken, 8 kişinin ortalama puanı 4,5 ve üzeri ve 2 kişinin ortalama puanı ise 4,5'in altında olmuştur.

3.2.1. Nicel Çalışma Grubu

Bu bölümde nicel çalışma grubunu oluşturan 63 katılımcının cinsiyet, yaş ve ortalama puanları bilgilerine göre dağılımları tablolar üzerinden belirtilmiştir.

Tablo 1. Nicel Çalışma Grubunun Cinsiyetine Göre Dağılımı

Cinsiyet	
Kadın	59
Erkek	4
Toplam	63

Tablo 1'de görüldüğü gibi UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinden ankete katılan 63 kişinin büyük çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 2. Nicel Çalışma Grubunun Yaş Aralıklarına Göre Dağılımı

Yaş	
24-30	7
30 ve üzeri	56
Toplam	63

Tablo 2'de görüldüğü gibi UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri çoğunlukla 30 yaş ve üzerindedir. Böylece UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin belli bir bilgi birikimine ve deneyime sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 3. Nicel Çalışma Grubunun Anket Ortalama Puan Dağılımı

Ortalama puan dağılımı	
5	2
4.5 ve üzeri	8
4.5 altı	15
4	2
3.5 ve üzeri	20
3.5 altı	12
3	1
2.5 ve üzeri	3
Toplam	63

Anket puanlarının ortalamasına göre toplam kişi sayısının yarısından fazlasının eğitimde teknoloji kullanımı konusunda olumlu tutum gösterdiği anlaşılmıştır. Elde edilen nicel verilerden yola çıkarak ortalama puanı 4 üzeri olan olumlu tutum gösteren 12 kişiyle teknoloji kullanımı konusunda derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Olumlu tutum gösteren kişilerin teknolojik tutumlarıyla ilgili detaylı çalışmaları irdelenmiştir (Tablo3).

3.2.2. Nitel Çalışma Grubu

Bu bölümde nitel çalışma grubunda bulunan 12 katılımcının kimlik bilgilerini gizlemek suretiyle kodlama yapılarak tanıtılmıştır.

3.2.2.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinde Yüksek Düzeyde Olan Grup

K1: UB DP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmenliği yapıyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yüksek puan olan 5'tir.

K2: UB DP uygulayan devlet okulunda Koordinatörlük yapıyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yüksek puan olan 5'tir.

K3: UB MYP uygulayan devlet okulunda İngilizce Öğretmenliği yapıyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,93'tür.

K4: UB PYP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmenliği yapıyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,86'dır.

K5: UB PYP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmenliği yapıyor. Sürekli eğitimle ilgili gelişmeleri takip ettiğini bu kapsamda daha iyi bir öğretmen olmak için çok çalıştığını belirtiyor. Aynı zamanda işini severek yaptığını da ekliyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,79'dur.

K6: UB DP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmeni olarak çalışıyor. Daha çok lise çağındaki gençlerle çalışmaktan zevk aldığını dile getiriyor. Takıldığı yerlerde öğrencilerinden destek aldığını ve öğrencileriyle karşılıklı öğrenme halinde olduğunu söylüyor. Teknolojinin İngilizce öğretimindeki dil becerilerine olumlu bir etkisi olduğu için eğitimin vazgeçilmez bir parçası olduğunu düşünüyor. Eğitimde Teknoloji

Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,71'dir.

K7: UB PYP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmeni olarak çalışıyor. İngilizce derslerini daha eğlenceli bir hale getirmek için teknolojiden faydalandığını bu sayede sınıftaki pasif öğrencilerin ilgisinin artacağını düşünüyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,71'dir.

K8: UB MYP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmeni olarak çalışıyor. Özellikle orta okul düzeyindeki öğrencilerle çalışmaktan hoşlandığını ve orta okul öğrencilerinin İngilizce öğrenmek için en iyi yaş grubu olduğunu söylüyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması en yükseğe yakın puan olan 4,57'dir.

K9: UB DP uygulayan özel bir okulda Koordinatörlük yapıyor. Aynı zamanda 22 yıldır UB DP'de İngilizce Öğretmenliği yaptığını ve birçok pozisyonda çalışmanın büyük bir avantaj olduğunu belirtiyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması yüksek puan olan 4,5'tir.

K10: UB DP uygulayan özel bir okulda Yabancı Diller Bölüm Başkanlığı yapıyor ve DP kapsamında İngilizce derslerine giriyor. Meslek hayatı boyunca hep özel liselerde çalıştığını dile getirerek teknolojiden sürekli faydalanacağını söylüyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması yüksek puan olan 4,5'tir.

K11: UB MYP ve PYP uygulayan özel bir okulda İngilizce Öğretmeni olarak çalışıyor. Farklı yaş gruplarıyla çalışma imkânı olduğu için, öğrencilerin derslerdeki hazır bulunuşluk düzeylerine göre derslerde kullanacağı materyalleri özenle seçtiğini söylüyor. Teknolojik kaynakların zenginliği ve günümüzde hızla yaygınlaşmasıyla eğitimin yeni bir boyut kazanmasından memnun olduğunu belirtiyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması yüksek puan olan 4,43'tür.

K12: UB MYP uygulayan özel bir okulda Koordinatör ve İngilizce Öğretmeni olarak çalışıyor. Mesleğinde ekip çalışmalarındaki başarılara önem verdiğini söylüyor. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden almış olduğu puan ortalaması yüksek puan olan 4,36'dır.

3.3. Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutum ölçeği uzaktan eğitimde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerine uygulanmıştır. Pandemiden dolayı yüz yüze eğitimin gerçekleşemediği süreç içerisinde İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra İstanbul İlinde bulunan Özel ve Devlet okullarında UB Programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleriyle anket ve görüşmeler yapılmıştır. 2020-2021 Eğitim Öğretim yılının sonuna kadar olan süreçte UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerine yapılan ankette gönüllülük ön planda tutulmuştur. Ankete katılan UB programlarında görev yapan 63 İngilizce Öğretmenine Google Form ile sorular gönderilmiştir. Anket sonrasında, olumlu tutum gösteren ortalama puanı 4.36 ve üzeri olan 12 katılımcıyla çevrimiçi uygulamalar üzerinden bireysel olarak görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde katılımcıların onayı ile ses kayıtları alınmıştır. Katılımcıların cevapları gizlilik esasına uygun olarak her bir katılımcıya Kod isimler verilmiştir. Yapılan tüm görüşmeler çevrimiçi gerçekleştiği için katılımcılardan ıslak imza olan Onam Formu doldurmaları istenmemiştir.

Nicel çalışma grubunun Google Form üzerinden anket verilerini yanıtlamalarının ardından, Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formundaki soruları yanıtlamak üzere nicel çalışma grubundan Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinde alınan puan ortalaması 4 ve üzeri olan 27 katılımcı seçilerek Yarı Yapılanmış Görüşme Formundaki sorular hazırlanmıştır. Nicel verilerden elde edilen yanıtlar, Tabakalı Amaçlı Örnekleme yöntemine uygun olarak Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Düzeyleri yüksek ve düşük olmak üzere sınıflandırılmıştır. Yüksekten düşüğe doğru sıralanan Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum ölçeğinden alınan ortalama puanı 4 ve üzeri olan 27 katılımcı seçilmiştir. Seçilen 27 katılımcıya e-posta yoluyla katılmaları rica edilmiştir. Ortalama puanı yüksekten düşüğe doğru sıralanan ilk 12 kişiyle iletişime geçilmiştir. Ancak geriye kalan diğer katılımcıların e-posta üzerinden geri dönüş yapmamaları nedeniyle görüşme gerçekleşmemiştir. Görüşmeye katılan UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin ETKYT ölçeğinden aldıkları puanlarının ortalamasının kaç olduğu nitel çalışma grubunda yer alan bölümde açıklanmıştır.

Gönüllü olarak görüşmeye katılan 12 katılımcı ile çevrimiçi olarak yüz yüze birebir görüşme yapılmıştır. Yapılan bu görüşmelerin en kısası 15 dakika olup, en uzun görüşme ise 35 dakika sürmüştür. Katılımcılardan alınan izinler doğrultusunda yapılan görüşmeler ses kayıtlarına alınmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

Veri toplama araçları olarak kişisel bilgi formu, eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutum ölçeği ve yarı yapılandırılmış görüşme formu yapılarak demografik özellikler anlaşılmaya çalışılmıştır. Öztürk'ün (2006) geliştirdiği Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğiyle öğretmenlerin teknolojik tutumları tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre araştırmayı derinlemesine incelemek için olumlu tutum gösteren katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formu yapılmıştır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu- Ek 4

Yapılan araştırmada UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin yaş ve cinsiyet gibi verilerin tespit edilmesi için uygulanan araştırma formudur.

3.4.2. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği- Ek 5

Yapılan bir araştırmanın bilimsel değeri olabilmesi için o araştırmanın hem güvenirliği hem de geçerliği olması gerekmektedir. Güvenirlik kavramı araştırmalarda izlenen sürecin sonuç ile aynı olması olarak tanımlanır. Bu amaçla yapılan araştırmalar başka araştırmacılar tarafından test edilmiştir. Güvenirliği elde ederken hesaplanan korelasyon katsayısı (r) ile gösterilir ve sıfır ile bir arası bir değer alır (Karasar, 2015).

Bu Araştırmada, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde teknoloji kullanımlarına yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla, Öztürk (2006) tarafından yüksek lisans tezi olarak geliştirilen Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik-güvenirlik araştırmaları 2006 yılında yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmalarında, 39 maddenin Cronbach Alfa katsayıları yeniden hesaplanarak .90 bulunmuştur (Öztürk, 2006). Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı aynı şekilde .90 olarak hesaplanmıştır. Yapılan her iki ölçeğin tutarlı olduğu görülmüştür.

5’li likert tipinde 15’i olumlu, 24’ü olumsuz olmak üzere 39 tane tutum cümlesinden oluşan ve 3 alt boyuta sahip olan (eğitimde teknoloji kullanımının öğretim süreçlerine yansıması, eğitimde teknoloji kullanımında kendini geliştirme, eğitimde teknoloji kullanımı ve sınıf yönetimi) Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinde bulunan her soru için 1(hiç katılmıyorum), 2 (katılmıyorum), 3 (kararsızım), 4 (katılıyorum), 5 (tamamen katılıyorum) derecelerinde puanlama yapılır. Ölçekten alınan yüksek puan eğitimde teknoloji kullanımı konusunda yeterli olduğunu, ölçekten alınan düşük puan ise eğitimde teknoloji kullanımı konusunda yeterli olmadığını belirtmektedir.

3.4.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu- Ek 6

Bu araştırmada yer alan katılımcılara pandemi süresi içinde geliştirdikleri teknolojik yeterliği yüz yüze eğitime geçildiğinde nasıl uygulayacakları konusunu derinle melesine anlayabilmek için 3 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Nitel çalışma grubunda yer alan 12 öğretmenle yapılan birebir görüşmeler esnasında kendilerine aşağıdaki sorular sorulmuştur.

a) Pandemi sonrası yüz yüze eğitim sürecinde de teknoloji kullanmaya devam etmeyi düşünüyor musunuz, düşünüyorsanız nasıl bir yol izlemeyi planlıyorsunuz?

b) Teknoloji kullanımının öğrencinin öğrenme sürecine olan olumlu ve/veya olumsuz etkileri nelerdir?

c) Eğitim sürecinde teknoloji kullanımı UB programlarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin tercihine bırakılmalı mıdır?

Görüşmeler çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Yanıtlar doğrultusunda uzaktan eğitimde ve yüz yüze eğitime geçildiğinde teknoloji kullanımının UB programlarındaki İngilizce dersleri üzerinde nasıl bir rol oynadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

3.5.1. Nicel Verilerin Çözümlenmesi

Google Form üzerinden toplanan nicel veriler, Excel tablosuna ve SPSS programına ilave edilmiştir. SPSS analizi ölçeğinin ortalaması tespit edilmiştir. Ölçeğin ortalamasından alınan yüksek puanlı katılımcılar Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum düzeyi yüksek olan grup, ölçek ortalamasının altında olan katılımcılar ise Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum düzeyi düşük olan grup olarak belirlenmiştir. Öztürk (2006)'ün geliştirdiği çalışmada kullanılmış olan Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinde tespit edilen puan aralıkları 39-195 arasında ifade edilmiştir. Bu çalışmada uygulanan Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinin hesaplanmasında kullanılan puan aralığı aşağıda açıklanmıştır (Öztürk, 2006):

- 3x39=117 (düşük)
- 4x39=156 (orta)
- 5x39=195 (yüksek)

UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanıma Yönelik Tutum (ETKYT) Ölçeğinden aldıkları puan aralıkları en yüksek, orta ve düşük seviye olarak sınıflandırılmıştır. Ankete katılan 63 kişiden olumlu tutum gösterenlerle en yüksek seviyelerle teknoloji kullanımı konusunu derinlemesine incelemek için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. 5'li ölçekte ortalaması 4 ve üzeri olan 27 kişiyle iletişime geçilmiş, ancak geri dönüş yapan 12 kişiyle görüşülmüştür. Geri dönüş yapanların ortalama puanları 4.36 ve üzeridir.

3.5.2. Nitel Verilerin Çözümlenmesi

Öztürk (2006)'ün geliştirmiş olduğu tutum ölçeğinde eğitimde teknoloji kullanımında kendini geliştirme boyutuna ortalama puan dağılımı 4.36 olan 12 öğretmenle görüşülerek nitel veriler elde edilmiştir. Bu doğrultuda 12 katılımcıyla gerçekleştirilen birebir görüşmeler katılımcıların izinleri doğrultusunda ses kaydına alınarak yapılmıştır. Sonrasında ses kayıtları çeviri yazı(transkripsiyon) yapılarak açıklanmıştır. Yazı diline çevrilen ifadeler benzerlik yönlerine göre bölümlere ayrılmıştır.

Tüm katılımcıların çeviri yazıları incelenmiş ve görüşmelerinde ortaya çıkan ortak anahtar kelimeler-temalar bulunarak Tematik Analiz Yöntemiyle bölümlere ayrılmıştır (Boyatzis, 1998). Bu yöntem ile verilerdeki temaların belirlenmesi, analiz edilmesi ve raporlaması amaçlanmıştır. Temalar ve alt temalar belirlendikten sonra bulguların en iyi şekilde açıklanması için her bir tema ve alt temaya yönelik görüşme parçaları ele alınmıştır.

BÖLÜM 4. BULGULAR

Bu bölümde anket ve görüşme yoluyla toplanan verilerin analiz sonuçlarını içeren bulgulara ve bunlarla ilişkili olarak yapılan yorumlara yer verilmiştir. Verilerin analiz sonuçlarına alt başlıklar verilerek alt problemler incelenmiştir.

4.1. Nicel Bulgular

Nicel bulgular, anket yoluyla elde edilen betimsel istatistiklerin, betimsel verilerin karşılaştırılması ve Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği 'nin boyutları olarak analiz edilmiştir.

Tablo 4. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikleri

Aritmetik Ortalama	3,87
Standart Sapma	0,58
Min.	3,67
Max.	5
Toplam	63 Katılımcı

Araştırmanın nicel boyutunu oluşturan çalışma grubunda 63 katılımcı yer almıştır. Ölçek sonuçlarına göre en yüksek puan 5, en düşük puan ise 3.67~3'tür. Ölçeğe göre alınabilecek en yüksek puan, ölçeğin 5'li likert olmasından dolayı, 195 (39x5), orta puan 156 (39x4) ve en düşük puan ise 117 (39x3)'dir (Öztürk, 2006).

Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği (ETKYT)'nin çıkan analiz sonucuna göre aritmetik ortalaması 150,93 (3,87x39) olması sebebiyle UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik tutumlarının orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektir. Nicel çalışma grubunun ETKYT puan ortalamaları yüksekten düşüğe sıralanarak belirlenmiştir.

Tablo 5. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği'nden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel Verilerin Karşılaştırılması

	Öztürk (2006)	**Yapılan Bu Çalışmada**
Aritmetik Ortalama	4,10	3,87
Standart Sapma	0,47	0,58

Tablo 5'te görüldüğü gibi Öztürk'ün (2006) aritmetik ortalaması 159,9 (4,10x39) iken yapılan bu araştırmada aritmetik ortalama 150,93 (3,87x39) olarak hesaplanmıştır.

Ölçekte bulunan aralıkların birbirine eşit olduğu varsayılarak dizi genişliği/grup sayısı (n-1/n), (5-1) /5=0.80 değer aralığı olarak tespit edilmiştir (Tekin, 2003). Bu hesaplamadan yola çıkarak aşağıdaki 5'li ölçek kullanılmıştır.

- 1,00-1,80 Hiç Katılmıyorum
- 1,81-2,60 Katılmıyorum
- 2,61-3,40 Kararsızım
- 3,41-4,20 Katılıyorum
- 4,21-5,00 Tamamen Katılıyorum

Yukarıda verilen puan aralıklarına göre, aritmetik ortalama 3,87 iken bu çalışmanın temel aldığı Öztürk (2006)'ün Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğine göre öğretmen adaylarının aritmetik ortalaması 4,10 olarak belirlenmiştir. (Öztürk, 2006). Yapılan her iki çalışmada 5'li likert ölçeği kullanılmış olup elde edilen sonuçlar karşılaştırıldığında 4. Grup olan 'katılıyorum' düzeyinde teknolojik tutum gösterdikleri tespit edilmiştir. Her iki araştırma arasında paralellik gözlenmektedir. Buna göre UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanımı konusunda olumlu tutum gösterdikleri anlaşılmıştır.

4.1.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinin Boyutları

Nicel bulgular, ankette bulunan 3 temel boyut olan eğitimde teknoloji kullanımının öğretim süreçlerine yansıması, eğitimde teknoloji kullanımında kendini geliştirme, eğitimde teknoloji kullanımı ve sınıf yönetimi şeklindedir. Anket soruları 15'i olumlu, 24'ü olumsuz olmak üzere toplam 39 tane tutum cümlesi içermektedir. Katılımcıların eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını tespit etmek amaçlanmıştır.

4.1.1.1. I. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımının Öğretim Süreçlerine Yansıması

Aşağıda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin ankette bulunan I. Boyuta ilişkin verilerinin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları yer almaktadır.

Tablo 6. Eğitimde Teknoloji Kullanımının Öğretim Süreçlerine Yansıması Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağılımları

	f	%
Zorunlu olmasa, derslerimde hiç araç-gereç kullanmazdım.		
Hiç Katılmıyorum	39	61,9
Katılmıyorum	20	31,7
Karasızım	3	4,8
Katılıyorum	1	1,6
Toplam	63	100
Derslerde araç-gereç kullanırken sıkılıyorum.		
Hiç Katılmıyorum	40	63,5
Katılmıyorum	19	30,2
Karasızım	1	1,6
Katılıyorum	3	4,8
Toplam	63	100
Derslerde araç-gereç kullanmak gereksizdir.		
Hiç Katılmıyorum	36	57,1
Katılmıyorum	18	28,6
Karasızım	6	9,5
Katılıyorum	2	3,2
Tamamen Katılıyorum	1	1,6
Toplam	63	100
Derslerde keşke araç-gereç kullanmam gerekmeseydi.		
Hiç Katılmıyorum	33	52,4
Katılmıyorum	25	39,7
Karasızım	3	4,8
Katılıyorum	2	3,2
Toplam	63	100
Eğitimde teknoloji kullanımından nefret ediyorum.		
Hiç Katılmıyorum	49	77,8
Katılmıyorum	12	19
Katılıyorum	2	3,2
Toplam	63	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi, "Zorunlu olmasa derslerimde hiç araç gerek kullanmazdım." cümlesine %61,9'luk kısım hiç katılmıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımı konusunda istekli oldukları ve derslerde teknoloji kullanmayı gerekli buldukları söylenebilir. "Eğitimde teknoloji kullanımından nefret ediyorum." cümlesine ise %77,8'lik kısmı hiç katılmıyorum ifadesini seçmiştir. Bu nedenle katılımcıların çoğunlukla teknoloji kullanımı konusunda olumlu tutum gösterdikleri sonucuna varılabilir.

4.1.1.2. II. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımında Kendini Geliştirme

Aşağıda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin ankette bulunan II. Boyuta ilişkin verilerinin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları yer almaktadır.

Tablo 7. Eğitimde Teknoloji Kullanımında Kendini Geliştirme Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağılımları

	f	%
Araç-gereç kullanımı öğrenmeyi kolaylaştırır.		
Katılmıyorum	2	3,2
Kararsızım	11	17,5
Katılıyorum	37	58,7
Tamamen Katılıyorum	13	20,6
Toplam	63	100
Eğitim araç-gereçleri kullandığımda sınıf-içi iletişimin daha etkili hale geldiğini düşünüyorum.		
Katılmıyorum	4	6,3
Kararsızım	17	27
Katılıyorum	30	47,6
Tamamen Katılıyorum	12	19
Toplam	63	100
Sınıfa sıra dışı materyaller getirmekten hoşlanırım.		
Hiç Katılmıyorum	1	1,6
Katılmıyorum	1	1,6
Kararsızım	13	20,6
Katılıyorum	33	52,4
Tamamen Katılıyorum	15	23,8
Toplam	63	100
Eğitimde teknoloji kullanımına yönelik bir kurs ya da seminer olsa hemen katılırım.		
Katılmıyorum	2	3,2
Kararsızım	13	20,6
Katılıyorum	33	52,4
Tamamen Katılıyorum	15	23,8
Toplam	63	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi, "Eğitimde teknoloji kullanımına yönelik bir kurs ya da seminer olsa hemen katılırım." cümlesine %52,4'lük kısım katılıyorum yanıtını vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmek istedikleri söylenebilir. "Araç gereç kullanımı öğrenmeyi kolaylaştırır." cümlesine ise %58,7'lik kısım katılıyorum ifadesini kullanmıştır. Bu sebeple katılımcıların yarısından fazlasının kendilerini geliştirme konusunda olumlu tutum gösterdikleri sonucuna varılabilir.

4.1.1.3. III. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımı ve Sınıf Yönetimi

Aşağıda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin ankette bulunan III. Boyuta ilişkin verilerinin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları yer almaktadır.

Tablo 8. Eğitimde Teknoloji kullanımı ve Sınıf Yönetimi Boyutundan Elde Edilen Puanların Dağımları

	f	%
Öğretimde ders araç ve gereçleri kullandığımda öğretim programını bitirmekte zorlanıyorum.		
Hiç Katılmıyorum	15	23,8
Katılmıyorum	29	46
Kararsızım	8	12,7
Katılıyorum	6	9,5
Tamamen Katılıyorum	5	7,9
Toplam	63	100
Eğitimde teknolojik unsurları kullanmak beni korkutur.		
Hiç Katılmıyorum	25	39,7
Katılmıyorum	31	49,2
Kararsızım	1	1,6
Katılıyorum	6	9,5
Toplam	63	100
Mecbur olduğum için derslerde araç-gereç kullanıyorum.		
Hiç Katılmıyorum	20	31,7
Katılmıyorum	20	31,7
Kararsızım	12	19
Katılıyorum	9	14,3
Tamamen Katılıyorum	2	3,2
Toplam	63	100
Derslerde sık kullanmadığım bir materyali kullanırken kendimi huzursuz hissediyorum.		
Hiç Katılmıyorum	11	17,5
Katılmıyorum	15	23,8
Kararsızım	18	28,6
Katılıyorum	10	15,9
Tamamen Katılıyorum	9	14,3
Toplam	63	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi "Eğitimde teknolojik unsurları kullanmak beni korkutur." cümlesine %49,2'lik kısım katılmıyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların yarısından fazlasının teknolojik unsurları kullanmaktan korkmadıkları söylenebilir. Ancak "Derslerde sık kullanmadığım bir materyali kullanırken kendimi huzursuz hissediyorum." cümlesine %28,6'lık kısım kararsızım yanıtını vermiştir. Böylece katılımcıların yarıya yakın bir kısmının derslerde aşina oldukları materyalleri rahatlıkla kullandıkları, daha küçük bir grubun ise ilk defa kullanacakları materyaller karşısında kendilerini çok rahat hissetmedikleri sonucuna varılabilir.

4.2. Nitel Bulgular

Katılımcı olan 12 öğretmenden toplanan nitel verilerin tematik analiz yöntemiyle incelenmesi sonucunda bulgular 3 tema bazında ele alınmıştır.

1) Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri,

2) Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenimine etkileri,

3) Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki beklenen etkileri.

Bulgularda teknoloji kullanımı konusunda olumlu tutum gösteren katılımcıların, çoğunlukla benzer fikirlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 9. Temalar ve Alt Temalar

Temalar	Alt Temalar
Tema 1: Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri	• Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusundaki deneyimleri • Uzaktan eğitim sonrası çevrimiçi programların eğitimdeki rolleri
Tema 2: Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenimine etkileri	• Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri • Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri
Tema 3: Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki beklenen etkileri	• Öğretmenlerin teknolojik altyapıları • Teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması

4.2.1. **Tema1:** Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri

Bu temada UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitim sonrasında teknolojiyi nasıl kullanacakları ve kendilerini ileriye yönelik geliştirmek için neler yapabilecekleri konusundaki eğilimleri sorgulanmıştır. ETKYT ölçeğinden yüksek puan alan katılımcılar 2 alt temaya göre incelenmiştir.

a) Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusundaki deneyimleri,

b) Uzaktan eğitim sonrası çevrimiçi programların eğitimdeki rolleri.

Tablo 10. Tema 1 Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri'nin Alt Temaları

Tema 1: Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri	
Alt Temalar	Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusundaki deneyimleri
	Uzaktan eğitim sonrası çevrimiçi programların eğitimdeki rolleri

Öğretmenlerinin teknoloji kullanımı konusundaki deneyimleri:

Katılımcı K1 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Teknolojik imkanları öğrenip, her zaman sınıfta uygularım"

UB programlarında görev yapan İngilizce öğretmenleri çoğunlukla pandemi öncesi süreçte de teknoloji kullanımına yer verdiğini belirtmektedirler. Özel bir UB okulda İngilizce Öğretmenliği yapan K1 düşüncelerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

> *"Teknolojik imkanları öğrenip, her zaman sınıfta uygularım. Gerektiği durumlarda Microsoft Teams'i kullanıyorum. Daha çok online eğitimde kullandığım için yüz yüze eğitime geçildiğinde de Teams gibi çevrimiçi uygulamaları kullanmaya devam ederim."* (K1, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K1, görüşme esnasında yüz yüze eğitime geçildiğinde de teknolojik imkanlardan faydalanmaya devam edeceğini belirtmiştir. Ayrıca yüz yüze eğitime geçildiğinde UB programlarında çevrimiçi uygulamalar ile eğitimde teknolojinin önemli olduğunu belirtmiştir.

Katılımcı K2 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Teknolojiyi önceden de kullanıyordum."

K1 ile yapılan görüşmeden yola çıkarak UB Programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin çoğunluğu yüz yüze eğitimde teknoloji kullanmaya devam edeceklerini vurgulamaktadır. UB programı uygulayan bir devlet okulunda UB DP Koordinatörü olan K2 teknoloji kullanımı konusundan ne kadar istekli olduğunu ve neler yaptığını aşağıdaki sözlerle açıklamıştır:

"Teknolojiyi önceden de kullanıyordum. Mesela kelime egzersizleri, qr kare kodları kullanıyordum. Sınıfın dışına asıyordum. Öğrencilere kahoot quizleri yapıyordum. Ayrıca flipclassroom konusunda kendimi geliştirmek istediğim için yüz yüze eğitime geçildiğinde de teknoloji kullanmaya devam ederim." (K2, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K2'nin K1 ile benzer fikirde olduğu yukarıdaki ifadelerden anlaşılmaktadır. K1, kendini geliştirmek ve teknolojiye uyum sağlamak amacıyla teknoloji kullanmaya devam edeceğini ifade etmiştir.

Pandemi öncesi olan süreçte teknoloji kullanımı eğitimde isteğe bağlı olarak yapılmaktaydı. Şimdi ise Öğretmenler kendilerini teknoloji kullanımı konusunda geliştirmek için meslek içi eğitim veya kurslara katılmaktadırlar. Pandeminin ani ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıkmasıyla eğitimde uzaktan eğitim uygulamasına geçilmiştir. Bunun sonucunda teknoloji kullanımı gelişen bu çağa uyum sağlamak için öğretmenler dersleri bu sürece göre uyarlamıştır. Özel bir UB okulda çalışan K5 yaşadıklarını aşağıdaki ifadelerle açıklamıştır:

"Pandemi öncesinde teknoloji kullanımı konusunda kendimi geliştiriyordum. Bundan sonraki süreçte de birçok kurs vb. programlara katılarak kendimi geliştirmek istiyorum. Aslında teknolojinin sınıf ortamında uygulanmasının gerekliliği gündemdeydi, fakat pandeminin ani ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıkmasıyla teknolojiyi kullanarak bu konuda kendimizi geliştirme fırsatı yakaladık. Yüz yüze eğitime geçildiğinde de teknolojinin çok büyük bir rol oynamaya devam edeceği kanaatindeyim." (K5, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K5'in yukarıda belirttiği gibi teknolojiyi pandemi öncesinde de kullandığını dile getirmektedir. Fakat pandeminin ani ve beklenmedik bir şekilde meydana gelişi nedeniyle hem eğitimin aksamaması için hem de öğretmenlerin teknolojiden faydalanarak teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmeleri için daha fazla imkân bulduklarını ifade etmektedir.

Teknolojinin faydalarının yanı sıra birçok öğretmenin en çok sorun yaşadığı durumlardan biri de derste öğrencinin sorduğu soruya cevap verememe kaygısı olmuştur. Aslında öğrencilerin teknoloji çağında doğup büyüdükleri düşünüldüğünde, teknolojiye ait birçok konu hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Derslerde yaşanan sorun teknolojiyle ilgiliyse öğrencilerden destek almak öğretmen merkezlilikten çıkmak açısından önemlidir. Gerektiğinde öğrenci merkezli olunması dersi daha verimli bir hale

getirmektedir. Özel bir okulda UB programlarında görev yapan K6 öğrenciden destek almanın önemini ve öğretmen merkezlilikten çıkmayı şu sözlerle açıklamaktadır:

> *"Yüz yüze eğitim sürecinde teknolojiye başvurduğumda takıldığım yerlerde öğrencilerimden teknoloji kullanımı konusunda destek alıyordum. Teknoloji kullanma konusunda hep birlikte bir gelişim sürecindeydik. Uzaktan eğitim sonrası, yüz yüze eğitime geçildiğinde teknolojiden faydalanmaya devam ederim." (K6, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K6'nın da belirttiği gibi teknoloji sürekli kendini yenileyen bir olgudur. Özellikle eğitimdeki rolü düşünüldüğünde teknolojiyi kullanacak öğretmenin yeniliklere açık olması önemli hale gelmektedir. Aynı zamanda görüşme yapılan eğitimcilerin bu süreçte kendilerini geliştirerek teknolojiye uyum sağladıkları da ifadelerden anlaşılmaktadır.

Uzaktan eğitimde teknoloji kullanımı öğrencilerin görsel ve işitsel olarak birden fazla duyusuna hitap etmektedir. Bu da derse olan motivasyonun artmasını sağlamakta ve uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinin bertaraf edilmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca yüz yüze eğitime geçildiğinde kullanılacak teknolojik olanaklar da İngilizce öğreniminin daha başarılı olmasını sağlayabilecektir. Özel bir UB okulunda UB Koordinatörü olan K9 kodlu katılımcı da teknolojinin İngilizce öğretimindeki önemini şu sözlerle açıklamıştır:

> *"Yüz yüze eğitim süreci teknolojik araçlar olmadan düşünülemez noktaya geldi. Çünkü öğrenciler dersle ilgili motivasyonlarını sürdürülebilirliklerini ve ilgilerini bu tür teknolojik araçlar kullanarak sağlıyorlar. Görsel, işitsel beş duyuya birden hitap ederek, geri dönüşleri de daha güçlü oluyor. Dolayısıyla bundan sonrasında ben de pandemi boyunca kullandığım tüm araçları yüz yüze eğitime uyarlayarak kullanmaya devam etmeyi düşünüyorum." (K9, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K9 yüz yüze eğitimin teknolojik araçların öğrenciler ve öğretmenler açısından yüksek motivasyona neden olduğunu belirtmektedir. Teknolojik araçların kullanımı sayesinde birden fazla duyuya aynı anda hitap edilmesi oldukça önem taşımaktadır. Eğitimde teknoloji kullanımının öğretmeni nasıl araştırmaya sevk ettiği konusunda K9 ile K10 birbirlerini destekleyecek ifadeler kullanmıştır. Yeniliklere açık ve istekli olan öğretmenin eğitimde teknolojinin faydalarından yararlanması gerektiğini vurgulayan UB programı uygulayan özel bir okulda Yabancı Diller Bölüm Başkanı olarak görev yapan K10 ise görüşlerini şöyle açıklamıştır:

" Evet, teknolojiyi bundan sonraki süreçte de kullanmayı düşünüyorum. Uzaktan eğitimde çok fazla teknolojik araç kullanmayı öğrendim. Bunları yüz yüze eğitimde de uygulayarak geliştirmek için daha farklı ve etkili teknikler üzerinde çalışmayı amaçlıyorum." (K10, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri çoğunlukla derslerini verimli işlemek için ders öncesi ve sonrasında düzenli bir şekilde ders planları hazırladıklarını ve bu süreci daha verimli olarak yönetmeye çalıştıklarını belirttiler. Özel bir UB okulunda İngilizce öğretmeni olan K11 zamandan tasarruf ederek ders sürecinde daha fazla hazırlık yaptığını aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

"Yüz yüze eğitime geçildiğinde teknoloji kullanmaya devam etmeyi düşünüyorum. Çünkü zamandan tasarruf ederek ders öncesi ve sonrası daha çok hazırlık yapma fırsatı buluyorum. Teknolojik ortamda hazırlanan materyaller çeşitlilik açısından zengin içerik taşıdığı için derslerde zamandan tasarruf sağlayarak daha çok alıştırma yapabiliyorum." (K11, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K11 ile K10'un ortak fikirleri ele alındığında aynı düşünceyi destekleyen bir diğer ortak görüş ise, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirdikleri şeklindedir. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinde diğer öğretmenlerle, yöneticilerle ve UB liderleriyle birlikte eğitimde başarılı olmak için gelişen koşullar doğrultusunda düzenli toplantılar ve planlamalar yaptıklarını, kriz yönetimini etkili bir şekilde yönettiklerini belirttiler. Özel bir UB okulda İngilizce Öğretmeni olarak çalışan K12 pandemi sonrası yüz yüze eğitime geçildiğinde teknoloji kullanmaya devam edeceğini ve bu süreci en verimli şekilde değerlendireceğini şu sözlerle dile getirmiştir:

"Pandemi sonrası yüz yüze eğitim sürecinde teknoloji kullanmaya devam etmeyi düşünüyorum. Özel bir UB okulunda çalıştığım için zümredeki öğretmenler ile yoğun bir şekilde yaptığımız planlamalar doğrultusunda hareket ediyoruz ve toplantılarda ise önerilerde bulunuyoruz. Pandemi sürecinde Google Classroom aracılığıyla öğrencilerimiz ev çalışmalarını bizimle paylaşabildi…" (K12, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K12'in yüz yüze eğitimde teknoloji kullanma konusundaki görüşü K1'nin fikrini destekler niteliktedir. Bu fikirden yola çıkarak uzaktan eğitimde çevrimiçi uygulamaları ile derslerin sanal sınıflarda daha aktif ve verimli işlendiği görülmektedir. K12, uzaktan

eğitim sürecinde diğer öğretmenlerle birlikte iş birliği içinde çalışmanın önemini anlatırken öğrencilerle düzenli iletişim halinde olduğunu belirtti. Bu sebeple derslerin teknolojik araçlarla daha verimli işlenebilmesi için akademik kadronun da UB liderleriyle düzenli iletişim halinde olması büyük önem taşımaktadır.

Uzaktan eğitim sonrası çevrimiçi programların eğitimdeki rolleri:

Katılımcı K3 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Yüz yüze eğitime geçildiğinde Zoom gibi çevrimiçi uygulamaların eğitimde bir alternatif olacağını düşünüyorum."

UB programı uygulayan devlet okullarında görev yapan K3, K2 ile teknoloji kullanma konusunda aynı fikirde olduklarını belirtmiştir:

> *"Pandemi öncesi teknolojiyi sıklıkla kullanıyordum. Yüz yüze eğitime geçildiğinde Zoom gibi çevrimiçi uygulamaların eğitimde bir alternatif olacağını düşünüyorum. Bu doğrultuda ek etüt veya online randevu ile öğrencilerle bireysel görüşmeler yapılabilir kanısındayım." (K3, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K3 pandemi öncesinde de teknoloji kullanımına hâkim olduğunu ve etüt çalışmaları, bireysel görüşmeler gibi alternatif konularda teknolojinin faydasından da bahsetmektedir.

K1, K2 ve K3'ün teknoloji kullanımına yönelik ifadelerini eğitimde teknoloji kullanımının pandemi sonrasındaki süreçte de önemli bir rol oynamaya devam etmesi ile ilgili önemli bir gösterge olarak değerlendirmek mümkündür.

Uzaktan eğitimin önemli faydalarından biri de zaman ve mekân tasarrufu sağlamasıdır. Bu amaçla uzaktan eğitim farklı yerlerde olan öğrencileri ve öğretmenleri bir araya getirip eş zamanlı (senkron) ve eş zamansız (asenkron) olarak ders yapma imkânı sunarak öğrencilerin sanal sınıflarda ders yaparak dersten geri kalmamalarını sağlamıştır. Özel bir okulun UB programında İngilizce Öğretmeni olarak görev yapan K4 uzaktan eğitimin en önemli faydalarından biri olan zaman ve mekân tasarrufu konusundaki fikrini şu şekilde özetlemiştir:

> *"Teknoloji hayatımızda büyük bir role sahip olmaktadır. Dolayısıyla eğitimde de çok önemli bir yer tutmaktadır. Yüz yüze eğitime geçildiğinde teknolojik imkanlardan faydalanmaya devam ederim çünkü zaman ve mekân tasarrufu sağladığını düşünüyorum." (K4, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K4 ile K3'ün görüşlerindeki ortak nokta, teknolojinin sağladığı imkanların eğitim için zaman ve mekan tasarrufu gibi önemli açılımlar sağlamasıdır. Teknolojik imkanlar ile öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için yapılan meslek içi eğitimlerin çevrimiçi olarak uygulanması önemli imkan sağlamaktadır. Bu yanıtlar da bize gelecekte de teknoloji kullanımına devam edileceğinin işaretlerini vermektedir.

Katılımcı K5 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Pandemi öncesinde teknoloji kullanımı konusunda kendimi geliştiriyordum. Bundan sonraki süreçte de birçok kurs vb. programlara katılarak kendimi geliştirmek istiyorum."

Bir başka katılımcı olan K8'in K6 ile benzer bakış açısına sahip olduğu aşağıdaki ifadelerinden anlaşılmaktadır. Özel bir UB kurumunda İngilizce Öğretmeni olan K8 teknolojinin öğretmeni sürekli yenilikleri araştırmaya nasıl sevk ettiğini aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

> *"Teknoloji çağımızın vazgeçilmezi olduğundan gelişen teknolojiye uyum sağlayabilmek için kendimi geliştirmeye devam ediyorum. Bununla birlikte online uygulamaları nasıl daha etkili kullanmam gerektiği konusunda çok araştırma yapıyorum." (K8, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K8'in ifadesinde açıkladığı gibi teknoloji çağımızda önemli bir role sahiptir. Teknoloji sadece öğretmenler için değil öğrenciler içinde İngilizce eğitiminde birçok fayda sağlamaktadır. Özellikle öğrencilerin dil becerileri üzerindeki olumlu etkileri azımsanmayacak kadar çoktur.

Bu tema ile UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitimde teknoloji sayesinde geliştirdikleri becerileri yüz yüze eğitimde de kullanmaya devam edecekleri yapılan görüşmeler sonucunda tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çevrimiçi uygulamaların önemi, ekip çalışmasının önemi, teknolojik materyallerin İngilizce derslerinde öğrencilerin birden fazla duyuya birden hitap edecek şekilde hazırlanması ve zamandan tasarruf sağlaması açısından teknolojinin eğitime olan katkılarına vurgu yapılmıştır.

4.2.2. **Tema2:** Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri

Bu temada, uzaktan eğitim sürecinde IB programları kapsamında teknolojinin öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri ve ileriye yönelik geri bildirimleri incelenerek belirlenen 2 alt tema şu şekildedir;

a) Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri,

b) Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri.

Tablo 11. Tema 2 Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri'nin Alt Temaları

Tema 2: Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin ingilizce öğrenimine etkileri	
Alt Temalar	Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri
	Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri

Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri: Katılımcı K1 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Görsel, işitsel, dokunsal anlamda öğrenmeyi kolaylaştıran programlar teknolojik imkanlar sayesinde öğrencilerin öğrenme becerilerine doğrudan hitap etmektedir."

UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin çoğunluğu teknolojinin olumlu etkileri arasında öğrencilerin görsel, işitsel ve dokunsal duyularına hitap ederek daha verimli bir ders süreci yaşandığını dile getirmektedirler. Teknolojinin sunduğu imkanlar sayesinde öğrencilerin dil becerilerini olumlu yönde etkilendiği anlaşılmaktadır. Özel bir UB okulunda görev yapan K1 teknoloji kullanımının öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini şu şekilde açıklamıştır:

> *"Teknolojik imkanlar sayesinde Görsel, işitsel, dokunsal anlamda öğrenmeyi kolaylaştıran programlar öğrencilerin öğrenme becerilerine doğrudan hitap etmektedir. Bu doğrultuda teknoloji kullanımının UB programlarda İngilizce derslerindeki öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğu gözlemledim. Örnek vermek gerekirse öğrenciler konuşma becerilerinde kendilerini daha özgüvenli bir şekilde ifade etmektedirler." (K1, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K1, yapılan görüşmede teknolojik imkanlar ile İngilizce derslerinde gözlemlenen etkilerin beş duyuya hitap etmesi sonucunda görsel, işitsel ve dokunsal olarak olumlu etki yarattığını ifade etmektedir. Aynı zamanda İngilizce öğretiminde, dil becerileri ve dil bilgisi üzerinde durulduğu kadar, kelime öğretimi üzerinde de durulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda öğretmenler teknolojiyi derste doğru bir şekilde kullandıklarında öğrencileri sıkmadan kelime öğretimini en iyi şekilde öğretirler. Öğrenci merkezli etkinliklere ağırlık verilerek ikili çalışma (pair work) gibi aktiviteler yapıldığında, ders daha eğlenceli bir hale getirilir. UB programı uygulayan bir devlet okulunda UB DP Koordinatörü olan K2 kelime öğretimi yaparken kullandığı yöntemi aşağıda ifadelerle açıklamıştır:

> *"Öğrenci üzerinde daha etkili olmasını sağlıyor. Mesela kullandığım Google uygulamaları ile kelime çalışması yaptırıyordum. Sınıfı gruplara böldüğümde gözlem yapma imkânım daha fazla olmaya başladı. Bunun sonucunda öğrencilere geri bildirim yaparak daha çok işe yaradığını düşünüyorum." (K2, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K2, yapılan görüşmede İngilizce derslerinde çevrimiçi uygulamaların doğru ve etkin bir şekilde yapılmasının öğrencilerin kelime öğrenmelerini kolaylaştırarak olumlu etki yaptığını açıklamıştır. Bu kapsamda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin hedef dili öğretirken teknolojiyi doğru bir şekilde kullanmaya yönlendirilmesi önemli hale gelmektedir.

Katılımcı K4 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Sınıf ortamında farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için farklı etkinlikler yaparak ders sürecinin daha verimli geçtiğini düşünüyorum."

İngilizce öğretiminde öğrenme stillerine göre materyal kullanımının önemini K4 aşağıdaki gibi vurgulamıştır:

> *"Sınıf ortamında farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için farklı etkinlikler yaparak ders sürecinin daha verimli geçtiğini düşünüyorum." (K4, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K4, İngilizce derslerinde öğrencilerin öğrenme stillerine göre ders materyallerinin hazırlanması gerektiği ve materyal seçiminin zenginliğinin dile karşı önyargısı olan

öğrencileri bile olumlu yönde motive ederek sınıf içerisinde daha aktif olmalarını sağladığı görüşündedir.

K5 materyal kullanımının önemi hakkındaki düşüncelerini aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

> *"İngilizce derslerinde daha fazla materyali ders içinde sunduğum için öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olduğunu düşünüyorum. Bu sayede dil becerilerinin teknolojiyle birlikte sunulduğunda öğrenci üzerinde daha olumlu etkilere sahip olduğunu gördüm." (K5, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K5, açıklamalarında K1'i destekleyen benzer ifadeler kullanarak UB programlarında okuyan öğrencilerin dil becerileri üzerindeki olumlu etkilerinden bahsetmiştir. Teknoloji sayesinde derslerde kullanılan materyallerin çeşitliliği öğrencilerin İngilizce derslerinde daha aktif oldukları görülmüştür. UB programlarında okuyan öğrencilerin ders içi etkinliklerde ve derse katılımlarında daha başarılı oldukları anlaşılmıştır.

Katılımcı K6 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Öğrenciler kendi hatalarını görüp anında düzeltme imkânı buluyor."

Özel bir UB okulunda görev yapan İngilizce Öğretmeni olan K6 teknolojinin etkin bir şekilde kullanıldığında öğrencilerin dil becerileri üzerinde meydana gelecek olumlu etkilerini aşağıdaki cümlelerle ifade etmiştir:

> *"Öğrenci üzerindeki en önemli olumlu etkisi ders içi bir etkinliğin teknoloji vasıtasıyla çok daha hızlı ve etkin yapılmasıdır. Bunun sonucunda özellikle İngilizce dersleri göz önünde bulundurulduğunda yazma ve konuşma becerileri üzerinde olumlu sonuçlar doğurduğunu düşünüyorum. Örneğin yazma becerileri sırasında kullandığım çevrimiçi uygulamalar ile öğrencilere daha kısa bir sürede geri bildirim verebiliyorum. Öğrenciler kendi hatalarını görüp anında düzeltme imkânı buluyor." (K6, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K6'nın ifadelerinde belirttiği gibi teknoloji sayesinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin verdikleri geri bildirimler doğrultusunda öğrenciler kendi hataları hemen görüp anında düzeltme imkânı bulmaktadır. Özellikle öğrencilerin yazma ve konuşma becerileri üzerindeki diğer bir olumlu etkisi ise sınıfta pasif olan öğrencilerin derse olan ilgisini arttırarak sınıf ortamında daha özgüvenli olmalarını

sağlamaktadır. Bazı öğrencilerin yüz yüze eğitimde telaffuz konusunda hata yapma korkusu daha fazla olmaktadır. Bu sebeple öğretmen tarafından teknoloji etkin bir şekilde kullanıldığında öğrencilerin kendi kendilerine alıştırma yaparak derse katılma imkanları daha fazla artmaktadır. Özel bir UB okulda görev yapan İngilizce Öğretmeni K7 kodlu katılımcı sınıfındaki pasif öğrencilerin teknoloji vasıtasıyla derse katılımlarının olumlu yönde etkilendiklerini ait gözlemini aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

> *"Sınıf içerisinde pasif olan öğrencilerin teknoloji sayesinde İngilizceye karşı olan önyargıları azalmaktadır. Bunun sonucunda öğrenciler dili daha özgüvenli bir şekilde derste ve sonrasında kullanmaktadır." (K7, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K7'nin belirttiği gibi UB programlarında okuyan öğrencilerin sınıf içerisinde farklı öğrenme düzeylerine sahip oldukları düşüncesi yukarıda K4 tarafından benzer ifadelerle açıklanmıştır. Bu sebeple teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri göz önünde bulundurulduğunda Özel bir UB okulunda görev yapan K8, K7 ile benzer bir görüşe sahip olduğu şu sözlerle açıklamıştır:

> *"Teknolojik imkanlar sayesinde öğrenciler derslerde daha aktif katılım sağlamaktadır. Materyal çeşitliliği konusunda daha fazla içerik olduğu için sınıfta farklı öğrenme düzeyleri ve öğrenme hızları göz önünde bulundurulduğunda öğrenciler üzerinde olumlu etkiler sağladığını gözlemledim." (K8, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K8'in görüşüne göre UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri, öğrencilerin öğrenme hızları ve stillerine göre ders materyalleri seçtiklerinde öğrencilerin derse katılımlarının daha olumlu yönde etkilendiği anlaşılmıştır. Bu doğrultuda UB programlarında okuyan öğrencilerin öğrenme stilleri baz alınarak derslerde teknolojik materyallerin kullanılmasıyla öğrencilerin öğrenme konusunda daha istekli, motivasyonlu ve özgüvenli oldukları anlaşılmaktadır.

Katılımcı K10 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Teknoloji kullanırken de en önemli şeyin insana dokunmak ve iletişim olduğu unutulmamalıdır."

Teknoloji kullanımı beraberinde iletişim becerilerini de güçlendirir. Yüz yüze eğitimde tüm öğrenciler sınıfta eşit bir şekilde konuşma fırsatı bulamadığı için pasif öğrenci derste kendini yeterince ifade etmekte zorlanabilir. Teknoloji kullanımı

öğrencilerin motivasyonunu olumlu yönde arttırarak derse katılım konusunda eşitlik sağlayabilir. Ancak teknolojiyi kullanırken öğrenciye yeterince dokunulamazsa, pasif olan öğrenci üzerinde etkisi olumlu yönde olmayabilir. Teknoloji kullanarak dersi anlatanın öğretmen olduğu unutulmamalıdır. Öğretmen her türlü durumda öğrenciye nasıl hitap etmesi gerektiğini bilmelidir. Öğretmenin daha aktif ve verimli bir ders işlemesi için her öğrenciye ayrı ayrı dokunabilmesi gereklidir. Özel bir UB okulunda Yabancı Diller Bölüm Başkanı olan K10 bu konudaki görüşünü aşağıdaki sözlerle kısa ve öz bir şekilde ifade etmiştir:

> *"Teknoloji kullanırken de en önemli şeyin insana dokunmak ve iletişim olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle teknoloji geliştikçe insan zekâsı ve duygusu doğrultusunda ilerlemesi gerekir." (K10, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K10, teknolojinin faydalarından bahsederken insan zekasına yön veren duygunun da önemini vurguluyor. Her konuda olduğu gibi İngilizce öğretiminde de teknoloji kullanımı ile öğrencilerin dil becerileri üzerinde olumlu etkiler meydana gelmektedir. Dolayısıyla İngilizce öğretmenlerine bu noktada daha çok görev düşmektedir. Sınıf ortamında birçok öğrenci olduğu için hepsinin öğrenme stillerinin farklı olduğu düşünüldüğünde birden fazla duyuya hitap edecek şekilde materyaller hazırlanmalı ve derslerde sunulmalıdır.

Teknolojinin UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumsuz etkileri: Katılımcı K9 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Özellikle genç jenerasyonun aşırı derecede görsele ve hareketli görüntülere maruz kalmaları okuma alışkanlıkları açısından sorun yaratmaktadır."

Teknolojinin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz etkilerinden biri de görsel materyallerin ve videoların derslerde aşırı kullanılmasıdır. Hareketli görsel materyale fazla maruz kalan öğrencilerin okuma becerileri üzerindeki olumsuz etkiyi en aza indirebilmek için öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı kazanmaları gerekmektedir. Özel bir UB okulunda UB Koordinatörü olarak görev yapan K9 öğrenciler üzerinde oluşabilecek olumsuz etkileri ve bu etkilerin telafisi hakkındaki düşünlerini aşağıdaki ifadelerle anlatmıştır:

"Öğrencilerin öğrenme sürecine kesinlikle olumlu etkisi var. Ancak burada olumsuz bir tek etkiden söz edilebilir. Özellikle genç jenerasyonun aşırı derecede görsele ve hareketli görüntülere maruz kalmaları sonucunda okuma alışkanlıkları açısından sorun yaratmaktadır. Bu olumsuz etkinin nasıl giderileceği konusu ise okuma alışkanlığının kazandırılmasıyla ilgilidir. Gerek ders kitapları gerekse öykü hikâye roman gibi materyallerle problemler halledildiği sürece olumlu etkilerin olumsuz etkilerden daha fazla olacağını düşünüyorum." (K9, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K9'un ifadesinden yola çıkarak UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerinin yanı sıra olumsuz tek bir etkiden bahsetmiştir. Ders işleyişi sırasında öğrencilerin dikkatini dağıtan renkli, parlak ve aşırı hareketli materyallerin fazla oluşu sonucunda öğrencilerin derse olan ilgileri azalmaktadır. Bu sebeple materyallerdeki görsel içeriklerin fazla hareketli ve dikkat dağıtıcı olmaması gereklidir.

Bu tema ile, teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki etkileri tespit edilmiştir. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri çoğunlukla olumlu görüş ve fikirlerinden bahsetmişlerdir. Fakat K9'un görüşünde belirttiği gibi bir tek olumsuz olabilecek etki ise, öğrencilerin dikkat dağıtıcı aşırı görsel içeriklere maruz kalmaları konusundadır. Aynı zamanda hareketli videolar gibi materyallerin öğrencilerin derslere olan ilgisini azaltacağı fikri oluşmuştur. Bu olumsuz etkinin tamamen ortadan kalkması için UB programlarında okuyan öğrencilerin derslerde aşırı görsele maruz kalmamaları ve dikkatlerinin dağılmaması gerekir. Bu nedenle öğrencilere kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Ancak bu sayede K9'un görüşünde belirttiği olumsuz etkiler en aza indirilebilecektir.

4.2.3. **Tema3:** Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri

Bu temada, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin pandemi süresince edindiği ve geliştirdiği teknolojik yeterlik konusunda uzaktan eğitim sonrasında teknolojinin nasıl bir rol oynayacağı incelenerek öğretmen düşüncülerine yer verilmiştir. Bu doğrultuda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı konusundaki düşünceleri 2 alt tema şeklinde incelenerek aşağıda belirtilmiştir;

a) Öğretmenlerinin teknolojik altyapıları,

b) Teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması.

Tablo 12. Tema 3 Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri'nin Alt Temaları

Tema 3: Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki beklenen etkileri	
Alt Temalar	Öğretmenlerin teknolojik altyapıları
	Teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması

Öğretmenlerin teknolojik altyapıları:

Katılımcı K2 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Öncelikle teknoloji kullanımı konusunda yeterli bir birikim ve donanıma sahip olunduğu zaman UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri teknolojiyi öğrenci düzeyine göre kullanacaktır."

Bu alt temadan yola çıkarak UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda yeterli bir donanıma sahip olmaları gerekmektedir. Aynı zamanda öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için UB liderlerinin yönetiminde meslek içi eğitimlerden faydalanmaları ve akademik kariyer olarak kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirmek adına katılacakları meslek içi eğitimlerin daha fazla yaygınlaşması gerekliliğini UB programı uygulayan bir devlet okulunda UB DP Koordinatörü olan K2 şu sözlerle açıklamıştır:

> *"Öncelikle teknoloji kullanımı konusunda yeterli bir birikim ve donanıma sahip olunduğu zaman UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri teknolojiyi öğrenci düzeyine göre kullanacaktır. Fakat bir tercih yapılacak ise öncelikle UB programlarındaki öğretmenlerin teknoloji kullanma konusunda yeterlikleri tespit edilmeli ve mümkünse meslek içi eğitimlerle desteklenmelidir. Bu nedenle teknoloji kullanımı öğretmen tercihine bırakılmamalıdır. Aynı zamanda her öğretmenin yaş farkı gözetmeksizin teknolojiye hâkim olduğundan emin olunması gerekmektedir." (K2, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K2'nin belirttiği gibi teknoloji kullanımı konusunda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin yeterli bilgi birikim ve donanıma sahip olmaları

gerektiği saptanmıştır. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerine teknolojiye hâkim olmaları için meslek içi eğitimlerle destek sağlanmalıdır. Bu doğrultuda öğretmenin, öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre teknolojiyi kullanacakları vurgulanmaktadır. Ancak teknoloji kullanımı konusunda bir tercih yapılacaksa bu tercih öğretmenin teknolojiye hâkim olması yönünde ele alınmalıdır.

İngilizce öğretiminde öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeleri için teknoloji sayesinde birçok imkân sağlanmaktadır. Örnek olarak ücretsiz çevrimiçi uygulamalar, mobil uygulamalar ve dinleme becerilerini geliştirmelerine yönelik podcastler (dijital ses dosyaları) gibi uygulamalar mevcuttur. Ayrıca öğretmenler çevrimiçi uygulamalara kendi materyallerini öğrencilerinin erişeceği şekilde yükleyebilirler. K12 bu konuda yapılabilecek önerileri aşağıdaki gibi belirtmiştir:

> *"UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri derslere ekstra yapmak istedikleri çalışmaları da ekleyebilmeli ama teknolojik imkanlar sayesinde her öğretmenin de bu durumdan eksik kalmaması için eğitim programlarına eklenmesi gerektiğini düşünüyorum." (K12, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K12 ile yapılan görüşmede UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin teknolojik imkanlar sayesinde İngilizce derslerinde öğrenciyle daha fazla etkileşim sağlanacağını vurgulamıştır. Eğitimde teknolojik imkanlara daha fazla yer verildiğinde öğretmenler öğrenme konusunda daha fazla çaba harcarlar. Bu nedenle teknoloji kullanımı öğretmenin tercihine bırakılmadığında önyargı ve endişe konusu ortadan kalkacaktır. Ayrıca pandemi sonrasında da teknoloji kullanımının önemi artacağı gibi gelişen bu çağa uyum sağlamak adına eğitimde teknolojinin önemi giderek artacaktır.

Teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması:

Katılımcı K3 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "UB programlarında yapılan dersler göz önünde bulundurulduğunda bu seçimin öğretmenlerin tercihine bırakılmaması gerekir."

Yukarıdaki ifadeden yola çıkarak UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri teknoloji kullanımı konusunda kendi deneyimleri doğrultusunda desteklenmelidir. Bu sebeple teknoloji kullanımı öğretmen tercihine bırakılmamalıdır. Yüz yüze eğitime geçildiğinde teknoloji kullanımı öğretmen tercihine bırakıldığında

meydana gelecek olumsuz etkileri hakkındaki düşüncelerini Özel UB okulda görev yapan İngilizce Öğretmeni K3 aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

> *"Teknoloji kullanımı konusunda genç olup öğrenmeye açık olmayan öğretmenler olabileceği gibi yaşça büyük olup öğrenmeye açık olan öğretmenler de olabilir. UB programlarında yapılan dersler göz önünde bulundurulduğunda bu seçimin öğretmenlerin tercihine bırakılmaması gerekir. Aksi takdirde teknolojiyi bilmeyen veya kullanmak istemeyen öğretmenlerle yapılan derslerde teknolojiden mahrum kalmak gibi bir takım olumsuz sonuçlar meydana gelecektir." (K3, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K3 ile yapılan görüşmede teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılmaması gerektiğini belirtmektedir. Diğer yandan teknoloji kullanımı konusunda yaş farkına bakılmaksızın öğretmenin araştıran, sorgulayan ve merak eden bir tutum içinde olması gerektiği gibi, istek ve motivasyonlarının da yüksek olması gerekmektedir. Ancak teknoloji kullanımı konusunda öğretmenleri zorlayacak bir diğer durum ise, teknoloji kullanımı konusunda yeterli bilgi birikimine sahip olmayan veya teknoloji kullanımı konusunda önyargılı olan öğretmenlerin eğitimde öğretmen merkezli geleneksel yönteme başvuracaklarını K7 şu şekilde açıklamıştır:

> *"Teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması halinde teknolojiye hâkim olmayan öğretmenlerin geleneksel yöntemlere başvuracağını dolayısıyla teknolojiyi kullanmayı tercih etmeyeceğinden ister istemez öğretmen merkezli bir ders modeli meydana gelecektir. Bu noktada teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılmaması gerektiğini düşünüyorum." (K7, ETKYT puanı yüksek, Ek6)*

K7'nin açıklamasında görüldüğü gibi teknoloji kullanımı konusunda UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin tercihine bırakılması durumunda teknolojiye hâkim olamayan öğretmenler geleneksel yöntem olan öğretmen merkezli yöntem kullanacaklarını ifade etmektedir. Ancak eğitimde derslerin daha verimli bir şekilde işlenmesi için öğrenci merkezli bir yaklaşım kullanarak teknolojik imkanlardan faydalanmaları gerekir. Bu nedenle UB programlarında İngilizce dersleri ele alındığında çok fazla materyal olduğunu söyleyen Özel bir UB okulunda görev yapan İngilizce Öğretmeni K8 kodlu katılımcı görüşünü aşağıdaki ifadelerle aktarmıştır:

"Günümüzde Teknoloji önemli bir role sahiptir. Teknolojinin eğitimdeki rolü düşünüldüğünde tercihe bırakılamayacak kadar önemli bir yere sahiptir. UB programlarındaki dersler ve özellikle İngilizce dersleri ele alındığında teknolojik kaynaklar konusunda çok zengin bir içeriğe sahip olmaktadır. Bu nedenle teknoloji bütün öğretmenler tarafından derslerde etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Bu durumda eğitimde teknoloji kullanımı UB programlarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin tercihine bırakılmamalıdır." (K8, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K8'in görüşüne göre UB programlarında uygulanan İngilizce derslerinin daha verimli işlenmesi için öğretmenlerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanmaları gerekir. Teknoloji günümüzde önemli bir role sahiptir. Özellikle gelişen toplumlarda teknoloji kullanımına olan ihtiyaç artmaktadır. Eğitimde teknolojik imkanlardan faydalanıldığında UB programlarında işlenen İngilizce derslerinin verimliliği artacaktır. Materyal konusunda zengin içerik taşıyan teknolojik imkanlar değerlendirildiğinde öğretmenler teknolojik imkanlardan faydalanarak İngilizce derslerinde daha fazla materyal kullanarak eğitimde daha başarılı olurlar. Teknoloji kullanımı UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin tercihine bırakılmadığında öğretmenler teknolojiyi öğrenmek için kullanacaklardır.

Katılımcı K9 düşüncelerini şöyle ifade etmiştir "Teknolojinin gerisinde kalmış veya belli oranda uzağına düşmüş öğretmenler için meslek içi eğitimle desteklenmelidir."

UB okullarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin meslek içi eğitimler konusundaki görüşleri incelendiğinde K2 ile K9'un görüşleri benzer niteliktedir. Özel bir UB okulunda UB Koordinatörü olarak görev yapan K9 aynı zamanda öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda meslek içi eğitimler alarak kendilerini geliştirebileceklerini aşağıdaki ifadelerle belirtmiştir:

"Teknoloji kullanımı konusunda tercih seçimi UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerine bırakılamayacak kadar önemlidir. Çünkü teknolojinin gerisinde kalmış veya belli oranda uzağına düşmüş öğretmenler meslek içi eğitimlerle desteklenmelidir. Çünkü tercihe bırakılırsa öğrenciler açısından adil olmayan bir eğitim ortamına yol açacaktır. Bunun içinde öğretmenler belli kurallar çerçevesinde sistematik olarak meslek içi eğitimlere katılmalıdır." (K9, ETKYT puanı yüksek, Ek6)

K9'un görüşüne göre Teknoloji kullanımı UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin tercihine bırakıldığında teknoloji kullanımı konusunda yeterli düzeyde hâkim olamayan ve teknolojiyi kullanmak istemeyen öğretmenlerin sınıf ortamında öğrenciler için verimli bir ders işlenmeyeceğini vurgulamıştır. Bu durum öğrencileri olumsuz bir şekilde etkileyeceği gibi öğrenciler de derslerin işleyişinden geri kalacaktır. Öğretmenler ise ders anlatımları daha sınırlı olacağından adil olmayan sonuçlar meydana gelebilir.

Bu temada UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda uzaktan eğitim sonrasında teknoloji kullanımının öğretmenlerin tercihine bırakılmaması gerektiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda öğretmenlere meslek içi eğitimler konusunda daha fazla imkân sağlandığında öğretmenlerin istek ve motivasyonlarının artacağı gibi teknoloji kullanımı konusunda kendilerini geliştirerek teknolojik altyapılarını da güçlendireceklerdir.

BÖLÜM 5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Bu araştırmada, UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumları tespit edilmiştir. Bu süreçte UB okullarında hem teknik donanım hem de öğretmen niteliği açısından oluşan krize karşı hazırbulunuşluklarının ve adaptasyonlarının daha kolay olduğu anlaşılmıştır. UB programlarında uzaktan eğitimde İngilizce derslerinin teknoloji kullanımı açısından nasıl etkilendiğini ortaya koyabilmek amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitim yaklaşımlarına etkileri nelerdir?
2. Teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrencilerin İngilizce öğrenimine etkileri nelerdir?
3. Teknoloji kullanımının uzaktan eğitim sonrasında UB İngilizce eğitimi üzerindeki etkileri neler olması beklenmektedir?

Yukarıda sorulan araştırma sorularının yanıtlanması için öncelikle nicel çalışma grubundaki veriler toplanarak çıkan sonuçlar nitel çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bulunan nitel veriler doğrultusunda ise tematik analiz yöntemi uygulanarak analiz yapılmıştır. Bu bölümde bulunan bulgular alan yazından yola çıkarak aşağıda tartışılmıştır.

5.1.1. Nicel Çalışma Grubunun Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumları

Bu araştırmada 63 katılımcıyı içeren nicel çalışma grubunun Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 3,87 olarak tespit edilmiştir. Yapılan ölçek 5'li likert tipinde olup 39 maddeden oluşmaktadır. Bu nedenle UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanımı konusunda olumlu tutum gösterdikleri anlaşılmıştır.

5.1.2. Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Görev Yapan İngilizce Öğretmenlerinin Eğitim Yaklaşımlarına Etkileri

Eğitimde teknoloji kullanımının UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri üzerinde olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çoğunlukla eğitimde teknoloji kullanımına önem verdiği ve pandemi sonrasında da teknoloji kullanmaya devam edecekleri görülmüştür. Bu amaçla UB liderler ve idari kadro eşliğinde öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için meslek içi eğitimlere katılmak istedikleri saptanmıştır.

UB okulları uzaktan eğitim sürecini başarıyla gerçekleştirmiştir. Eğitimde teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerin yeterli bilgi birikime sahip olmaları gerektiği gibi okullarında teknik alt yapı konusunda yeterli donanıma sahip olması gerekmektedir. UB okulları ise belli bir akreditasyon sürecinden geçtiği için yeterli teknik alt yapıya ve öğretmenlerin de yeterli bilgi birikime sahip oldukları yapılan görüşmeler sonucunda anlaşılmıştır. UB okullarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin uzaktan eğitim için yeterli bilgi birikimine sahip oldukları da tespit edilmiştir. Dolayısıyla İngilizce Öğretmenlerinin uzaktan eğitime daha kolay uyum sağladıkları görülmüştür.

İşman'ın (2002)'ın araştırmasında ise öğrenme etkinlikleri ile cinsiyet, yaş, deneyim, işyeri ve eğitim düzeyi arasındaki farklar incelenmiş olup öğretmenlerin eğitim teknolojisi alanında öğrenmeyi yeterince teşvik etmek ve geliştirmek için öğretim tekniklerini okul ortamında yeterince kullanmadıkları anlaşılmıştır. Bu sorunların çözümünde öğretmenler için hizmet içi eğitimlerinin düzenlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır (İşman, 2002). Okullarda çıkabilecek teknolojik sorunların çözülmesi, öğretmenlerin eğitim teknolojilerini etkin bir şekilde kullanmalarına bağlıdır.

Başaran ve arkadaşları (2021)'nın yaptığı araştırma sonucunda ise öğretmenler, uzaktan eğitim sürecinin başında Zoom gibi uzaktan eğitim araçlarını kullanmanın zor olduğu ve öğretmenlerin teknik becerilerden yoksun oldukları ve teknoloji kullanımı konusunda hizmet içi eğitim almadıkları görülmüştür. Hizmet içi eğitim kursunun tamamlanması ile uzaktan eğitim araç ve tekniklerinin kullanımında öğretmenlere yardımcı olunmuştur (Başaran, ve diğerleri). Öğretmenlerin teknoloji kullanımı

konusunda kendilerini geliştirmek adına hizmet içi eğitimler aldıklarında teknolojiyi etkin kullandıkları tespit edilmiştir.

UB okullarının, UB liderlerinin ve akademik kadronun yeterli bilgi birikimine sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca UB Organizasyonu'nun pandemi öncesinde UB okullarından program gereği gibi uygulanabilmesi için talep ettiği kaynaklar ve eğitimle UB öğretmenlerine sunulan çevrimiçi kaynaklar tamamen online'a geçişleri de kolaylaştırmıştır.

5.1.3. Teknoloji Kullanımının UB Programlarında Okuyan Öğrencilerin İngilizce Öğrenimine Etkileri

UB programları uygulayan Özel ve Devlet okullarında İngilizce derslerinde teknoloji kullanımının öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri saptanmıştır. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda İngilizce derslerinde farklı öğrenme düzeylerine sahip öğrenciler üzerindeki pek çok olumlu etki olduğu anlaşılmıştır. Teknolojik imkanlar sayesinde öğrencilerin derslere aktif katılım sağladıkları görülmüştür. Özellikle yazma becerileri sırasında kullanılan çevrimiçi uygulamalar ile öğrencilere daha kısa bir sürede geri bildirim verebildiği anlaşılmıştır.

Kara (2016)'nın araştırmasına göre geleneksel eğitim yöntem ile uzaktan eğitim yönteminin birleşmesiyle oluşan ters yüz sınıf yönteminin öğrenci merkezli olması sonucunda derslere aktif katılım sağladıkları görülmüştür (Kara, 2016). Bu nedenle teknoloji kullanımının öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerden biri de öğrenci merkezli yöntem uygulayan ters yüz sınıf modelinde öğretmen desteği ile birebir yapılan çalışmalar sonucunda öğrencilerde otonomlaşma görüldüğü, kendi başlarına karar alma yetilerinin geliştiği anlaşılmıştır.

Göksel'in (2018) de yapmış olduğu çalışmasında, İngilizce öğrenimini uzaktan ve açık öğretim bağlamında değerlendirirken, kampüs dışında eğitim gören uzaktan öğrenenlerin, İngilizceyi yabancı dil olarak ve yaşam boyu öğrenmek için oluşturdukları kişiselleştirilmiş öğrenme ortamları incelenmiş olup her öğrencinin diğer öğrenciden farklı bir öğrenme deneyimine sahip olduğunu bireysel öğrenme ortamının öğrenci için benzersiz olması gerektiğini vurgulamıştır (Göksel, 2018). İngilizce eğitiminde her bir

öğrencinin öğrenme düzeyinin farklı olması nedeniyle materyal seçiminde dil becerileri esas alınarak birden fazla duyuya hitap ettiğinde öğrenci üzerinde olumlu etkilere sahip olduğu anlaşılmaktadır. UB İngilizce Öğretmenleri çoğunlukla birden fazla duyuya hitap eden materyaller kullanıldığında öğrenciler üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

İngilizce derslerinde teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrenciler üzerinde olumlu etkilerinin yanı sıra yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre teknoloji kullanımının öğrenci üzerindeki olumsuz etkileri arasında genç jenerasyonun aşırı derecede görsele ve hareketli görüntülere maruz kalmaları sonucunda okuma alışkanlıkları açısından sorun yaratmakta olduğu saptanmıştır.

Yapılan görüşmelerden çıkan sonuçlar doğrultusunda İngilizce derslerinde teknoloji kullanımının UB programlarında okuyan öğrenciler üzerindeki etkilerinin olumlu olduğu anlaşılmıştır. Fakat görüşmelerden elde edilen verilere göre olumsuz etkilerden de bahsedilmiş olup aşırı görsel materyallerle hareketli ve parlak görüntüler içeren videoların dikkat dağıtarak öğrencilerin okuma alışkanlıkları üzerinde olumsuz etkilere neden olacağı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle öncelikle öğrencilerin kitap okuma alışkanları edinmelerini sağlamak gerekmektedir.

5.1.4. Teknoloji Kullanımının Uzaktan Eğitim Sonrasında UB İngilizce Eğitimi Üzerindeki Beklenen Etkileri

Teknolojinin yüz yüze eğitim üzerindeki rolleri incelendiğinde UB İngilizce öğretmenlerinin verdiği yanıtlara göre ETKYT ölçeği sonucunda öğretmenlerin akademik alt yapıları ve teknoloji kullanımının öğretmen tercihine bırakılması alt tema olarak belirlenmiştir. UB İngilizce Öğretmenleri teknoloji kullanımı konusunun öğretmen tercihine bırakılmaması gerektiğini yapılan görüşmelerde belirtmektedirler.

Erol ve Özen (2018)'in araştırmasına göre teknolojiye duyulan ihtiyacın artmasıyla birlikte teknolojik araç ve gereçler etkin bir şekilde kullanılmalıdır (Erol & Özen, 2018). Bu nedenle pandemi esnasında yapılan uzaktan eğitimde öğretmenlerin dijital okuryazarlıkla birlikte öz yeterliğe de sahip olması ile dersler daha verimli olmuştur.

Arseven (2016)'nın araştırmasına göre, bireylerin eğitim yoluyla edindikleri bilgi ve becerilerinin sosyal, duygusal ve ahlak kurallarıyla birlikte kendi inançları doğrultusunda teknolojiye hâkim olma becerisi öz yeterlikle ilişkilidir. Kendi bilgi ve becerilerini eğitimle geliştiren bireyler deneyimlerini motivasyonlarına katarak teknolojiye hâkim olurlar (Arserven, 2016). Bu amaçla öz yeterliğe sahip bireylerin bilgi birikimlerini, deneyimlerini, motivasyonlarını teknolojiye hâkim olmaları için geliştirmelidirler.

Yapılan araştırmalarda her öğretmenin bireysel olarak incelendiğinde dijital araçların kullanımına yönelik bilgi düzeyleri ile bu alandaki öz yeterlik algılarının tek başına yeterli bir gösterge olmadığı belirtilmiştir. Öğrenme-öğretme sürecindeki bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmaya yönelik algı ile gerçekte kullanımına ilişkin verilerin her zaman doğru orantıda olmadığı anlaşılmaktadır (Koyuncu & Düşkün, 2020).

Yapılan bu araştırmanın sonucunda teknoloji kullanımı konusunda yaş ve cinsiyet gibi faktörlerin teknoloji kullanımı üzerinde doğrudan bir rolü olmadığının saptanmasına rağmen sayıların sınırlılığı nedeniyle bu yönde bir genelleme yapmak doğru olmayacaktır. Bireyin bilgi birikimi, öz yeterliği, dijital okuryazarlığı ve motivasyon düzeyinin yüksek olduğu durumlarda yaş faktörünün de buna bağlı olarak şekillendiği ve olumsuz etkisinin olmadığı görülmektedir. Bu sebeple öğretmenlerin teknolojiye hâkim olmaları gerektiği, aksi takdirde öğrencilere yeterince yararlı olamayacakları öğretmen ifadelerinden açıkça anlaşılmaktadır. Yaşça büyük olup öğrenmeye açık olan öğretmenler olduğu gibi genç ama kendini geliştirmeye çok hevesli olmayan öğretmenlerin de olabileceği düşünülmektedir. Bu fikirden yola çıkarak yaş faktörüyle ilgili olan konunun genç veya yaşlı öğretmen ayırımı yapılmadan, öğretmenlerin öğrenmeye ne kadar istekli olduklarıyla ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

5.2. Sonuç

Çağımızda teknolojinin hızla gelişmesi ve yaygınlaşması ile hayatın her alanında önemli bir role sahip olmuştur. Özellikle pandemi sürecinde uzaktan eğitim uygulamalarında teknoloji kullanımı daha fazla önem kazanmıştır. Bu araştırma ile pandemi boyunca eğitimin aksamaması için uzaktan eğitim uygulamaları yapılarak

öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda yeterli düzeyde dijital okuryazarlık ve öz yeterliğe sahip olmalarının önemi anlaşılmıştır.

Covid-19 nedeniyle, yeniden yaşantımızda önem kazanan uzaktan eğitim uygulamaları sayesinde UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin, teknoloji kullanımı konusunda edindiği deneyimlerini ve bilgi birikimlerini, uzaktan eğitim sonrasında da kullanmaya devam etmelerinin kuvvetle muhtemel olduğu ve uzaktan eğitim uygulamalarının eğitimde önemli bir yöntem olarak varlığını sürdürüleceği öngörülmektedir.

Uzaktan eğitim süreci boyunca UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin edindikleri ve geliştirdikleri öz yeterlik ve dijital okuryazarlık gibi teknolojik becerilerin pandemi sırasında içselleştirilerek uzaktan eğitimde daha verimli ve etkin oldukları anlaşılmaktadır. Bundan yola çıkarak, pandemi sürecinde yapılmış olan uzaktan eğitim ile edinilen deneyimlerin eğitime teknolojiyle daha etkin bir boyut kazandırdığı söylenebilir.

Uzaktan eğitim sürecinde İngilizce dersleri incelendiğinde dil becerilerine dayalı materyallerin etkin bir şekilde kullanıldığı ve İngilizce öğretmenlerinin gelişen teknolojiye uyum sağladıkları anlaşılmaktadır. Böylece UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenleri teknolojiye olan olumlu tutumları sayesinde uzaktan eğitimde karşılaşılabilecek sorunlara çözüm bulabilmişlerdir.

Teknolojinin hızla yaygınlaşması sonucunda bilgi çağına geçiş hızlanmıştır. Uzaktan eğitimle birlikte öğrenci kendi öğrenme becerisine teknolojinin hızını katarak eğitiminde aktif bir rol oynamaktadır (Onur, 2019). Bu bağlamda uzaktan eğitimle öğrenciler kendi bireysel durum ve hızlarına göre geliştirdikleri bireysel yöntemler sayesinde kendi kararlarını vererek eylemlilik (agency) becerilerini de geliştirebilirler. Eylemlilik ve teknoloji kullanımına hâkim olan öğrenciler, içinde bulunduğumuz Eksponansiyel çağda yeterliliklerini zekalarıyla birleştirdiklerinde eğitimde daha büyük başarılar elde edebilirler.

Sonuç olarak UB programları uygulayan özel ve devlet okullarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımı konusunda daha üstün yeterlikleri sayesinde dönemin gerekliliklerine daha uyumlu bir eğitim sağlayabildikleri düşünülmektedir.

5.3. Öneriler

Bu araştırma ile elde edilen bilgiler ışığında UB programları uygulayan özel ve devlet okullarında görev yapan öğretmenlere, koordinatörlere, okul liderlerine ve Millî Eğitim Bakanlığında görev yapan paydaşlara eğitimde teknolojinin kullanımı konusunda ileriye yönelik öneriler aşağıdaki gibi özetlenebilir:

1. UB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin her anlamda donanımlı olmaları için meslek içi eğitimlerle desteklenmeleri önemlidir ancak dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmek için lisans sürecinde eğitim almaları yararlı olacaktır.
2. UB programlarında görev yapan öğretmenlerin, yönetici ve koordinatörlerin teknoloji eğitimi konusunda MEB ile iş birliği yapılarak hizmet içi eğitim almaları sağlanabilir.
3. Pandemi sonrasında eğitimde teknoloji kullanımı ileriye yönelik alternatif olmaya devam etmelidir. Örneğin öğrencilerle yapılan birebir etütler, bireysel görüşmeler veya öğrencilerin dersteki durumları hakkında velilere bilgi vermek için çevrimiçi programlar kullanılabilir.
4. Ekonomik altyapı konusunda yeterince donanımı olmayan ve eşit şartlarda teknolojiden faydalanamayan kurumlar dijital uçurumun engellenmesi için Eğitim Destek Politikalarıyla desteklenebilir.
5. UB programları uygulayan özel ve devlet okullarında öğrencilerin ve velilerin dijital okuryazarlık konusundaki becerilerini geliştirmeleri desteklenebilir.
6. UB programlarında görev yapan deneyimsiz İngilizce Öğretmenlerinin belli bir birikim edinmeleri için UB programı uygulayan özel veya devlet okullarında staj uygulamaları yaparak deneyim kazanmaları sağlanabilir.

Bu araştırma ile elde edilen bilgiler ışığında ileride yapılacak araştırmalara yol göstermesi adına araştırmacılar için yapılan öneriler aşağıda belirtilmiştir:

1. Pandemi sonrası tamamen yüz yüze eğitime geçildiğinde uzaktan eğitimde geliştirilen teknolojik yeterliklerin öğretmen ve öğrenci üzerindeki etkileri araştırmacılar tarafından incelenebilir.

2. Uzaktan eğitim sürecinde UB programları uygulayan okullarda öğrenciler üzerinde yapılan değerlendirmelerin olumlu ve olumsuz etkileri üzerine araştırma yapılabilir.

EKLER

Ek 1: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği Kullanım İzni

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6689 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

Ek 2: Etik Kurul Onay Dilekçesi

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6689 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

Ek 3: Araştırma İzin Dilekçesi

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu tarafından 19.01.2021 tarihli "Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge" ile bildirilen 6689 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında gizlenmiştir.

Ek 4: Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı; Bu ankette Uzaktan Eğitimde IB programlarında görev yapan İngilizce Öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımlarına yönelik yeterliliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple değerlendirmelerin yapılmasına imkân sağlamak için hazırlanan bu anketi kendi bilgilerinizi değerlendirerek doldurmanız istenmektedir. Vermiş olduğunuz cevaplar doğrultusunda alınan bilgiler sadece araştırma verisi olarak kullanılması amaçlanarak, bilgilerin tamamı gizli tutulacaktır. Bu nedenle yapılan ankete kişisel bilgilerinizi yazmanıza gerek yoktur. Ankete göstermiş olduğunuz ilgi ve alakanız için teşekkür ederim.

Aşağıda bulanan parantez içindeki boşluklara (X) işareti koyarak cevaplandırabilirsiniz,

1) Cinsiyetiniz
   ( ) Erkek ( ) Kadın

2) Yaş grubunuz
   ( ) 24-30 ( ) 30 yaş ve üstü

Ek 5: Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutum Ölçeği

İfadeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
I. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımının Öğretim Süreçlerine Yansıması					
1. Zorunlu olmasa, derslerimde hiç araç-gereç kullanmazdım.	( )	( )	( )	( )	( )
2. Derslerde araç-gereç kullanırken sıkılıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
3. Derslerde araç-gereç kullanmak gereksizdir.	( )	( )	( )	( )	( )
4. Derslerde keşke araç-gereç kullanmam gerekmeseydi.	( )	( )	( )	( )	( )
5. Eğitimde teknoloji kullanımından nefret ediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
6. Teknolojik araç-gereç kullanımı, öğrencilerin öğrenme süreçlerine hiçbir katkısı yoktur.	( )	( )	( )	( )	( )
7. Derslerimde teknolojik araç-gereç kullanabileceğim bir durum düşünemiyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
8. Araç- gereç kullanımı öğrencilerin derse ilgisini arttırır.	( )	( )	( )	( )	( )
9. Derslerde araç-gereç kullanmanın zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
10. Keşke bütün öğretmenler araç-gereç kullanmaktan vazgeçseler.	( )	( )	( )	( )	( )
11. Derslerimde eğitimde teknoloji kullanıma yönelik bilgi ve becerileri (formasyon) kullanmanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
12. Derste araç-gereç kullanıldığında dikkatin konudan çok araç-gerece yöneldiğini düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
13. Öğretim teknolojilerinin hızla değişip gelişmesinden korkarım.	( )	( )	( )	( )	( )
14. Öğretim programında eğitimde teknoloji kullanımına yer verilmese mutlu olurum.	( )	( )	( )	( )	( )
15. Araç-gereç kullanırken görevimi tam olarak yapamıyormuşum gibi bir duygu yaşıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
16. Derslerimde teknolojik unsurları kullanmak öğrencilerimi düşünmeye yöneltmiyor.	( )	( )	( )	( )	( )

II. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımında Kendini Geliştirme					
1. Yeni bir teknoloji ile karşılaştığımda onu kullanmaya ya da özelliklerini öğrenmeye çalışırım	( )	( )	( )	( )	( )
2. Teknoloji ile ilgili her şeye ilgi duyarım.	( )	( )	( )	( )	( )
3. Mümkün olsa, dersimde her türlü teknolojik unsuru kullanırım	( )	( )	( )	( )	( )
4. Boş zamanlarımda eğitimde yeni teknolojilere ilişkin gelişmeleri takip etmekten hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
5. Yetkim olsa, bütün öğretmenlerin teknolojik unsur ya da araç-gereç kullanmalarını zorunlu hale getiririm.	( )	( )	( )	( )	( )
6. Teknoloji bilgimi arttırmak için, öğretmen arkadaşlarımla tartışmalar yaparım.	( )	( )	( )	( )	( )
7. Araç-gereç kullanacağım derslere daha büyük bir zevkle hazırlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
8. Derslerimde kendi becerimle yaptığım araç-gereçleri kullanmaktan zevk duyarım.	( )	( )	( )	( )	( )
9. Sınıfta, eğitimde teknoloji kullanımından doğan problemleri çözmekten hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
10. Derste araç-gereç kullanırken gerekli bilgi ve becerilere sahip olduğumu bilmek beni rahatlatır.	( )	( )	( )	( )	( )
11. Araç-gereç kullanımı öğrenmeyi kolaylaştırır.	( )	( )	( )	( )	( )
12. Eğitim araç-gereçleri kullandığımda sınıf-içi iletişimin daha etkili hale geldiğini düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
13. Sınıfa sıra dışı materyaller getirmekten hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
14. Eğitimde teknoloji kullanımına yönelik bir kurs ya da seminer olsa hemen katılırım.	( )	( )	( )	( )	( )
III. Boyut: Eğitimde Teknoloji Kullanımı ve Sınıf Yönetimi					
1. Öğretimde ders araç ve gereçleri kullandığımda öğretim programını bitirmekte zorlanıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
2. Derslerimde araç-gereç kullanmak beni yorar.	( )	( )	( )	( )	( )
3. Öğrencilerime ders araç-gereçlerini kullanmalarına izin verdiğimde sınıfta disiplin sorunları yaşıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
4. Eğitimde teknolojik unsurları kullanmak beni korkutur.	( )	( )	( )	( )	( )
5. Derste araç-gereç kullanıldığında sınıfın kontrolünü kaybediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
6. Mecbur olduğum için derslerde araç-gereç kullanıyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
7. Derslerde sık kullanmadığım bir materyali kullanırken kendimi huzursuz hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
8. Derslerde araç-gereç kullanımı beni her zaman zorlar.	( )	( )	( )	( )	( )
9. Araç-gereç kullanımı zahmetlidir.	( )	( )	( )	( )	( )

Ek 6: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1) Pandemi sonrası yüz yüze eğitim sürecinde de teknoloji kullanmaya devam etmeyi düşünüyor musunuz, düşünüyorsanız nasıl bir yol izlemeyi planlıyorsunuz?
2) Teknoloji kullanımının öğrencinin öğrenme sürecine olan olumlu ve/veya olumsuz etkileri nelerdir?
3) Eğitim sürecinde teknoloji kullanımı UB programlarında görev yapan İngilizce öğretmenlerinin tercihine bırakılmalı mıdır?

KAYNAKÇA

Adedoyin, O. B., & Soykan, E. (2020). Covid-19 pandemic and online learning: The challenges and opportunities. *Interactive Learning Environments,* 1-13.

Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *Turkish Journal Educational Technology, TOJET, 1*(11), 93-95.

Akmansoy, V. (2012). *Kaos teorisi ve eğitime yansımaları: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur, 5-7.

Aktaş, S. (2015). *Fen ve Teknoloji dersinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin akademik başarısına ve bilgilerin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Kastamonu,10-12.

Altınay, F., Altınay, Z., Altınay, M. ., & Dağlı, G. (2020). Evaluation of the barrier-free tourism and sustainability of the barrier-free society in cyprus. *European Journal of Sustainable Development, 9*(4), 137.

Arserven, A. (2016). Öz yeterlilik: Bir kavram analizi. *Journal of Turkish Studies,* 11(19), 67.

Arslan, M., Ersözlü, Z. N., Aydoğan, İ., İskender, M., Helvacı, M. A., & Turhan, M. (2009). *Eğitim bilimine giriş.* Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Atak, H. (2011). Ruh sağlığı çalışmalarında yeni bir psikososyal değişken: Eylemlilik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *3*(3), 484-485.

Baki, A. & Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(42), 1-21.

Balıkçıoğlu, N., Çınar-Öz, D., Işın, N. N. (2019). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim derslerindeki memnuniyet araştırması: Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20*(1), 462.

Balyemez, S. (2019). Eğit-, Eğitim kelimelerinin yapısı ve Türkiye Türkçesine girme süreci. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* 42-43.

Başaran, M., Doğan, E., Karaoğlu, E. & Şahin, E. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5*(2), 368-397.

Başaran, M., Ülger, I. G., Demirtaş, M., Kara, E., Geyik, C. & Vural, Ö. F. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin teknoloji kullanım durumlarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches, 17*(37), 4619-4645.

Bayraktutar, E., & Özkahveci, Ö. (2000). Öğretmenlerin eğitim teknolojisi ile ilgili bilişsel, devişsel yeterlilikleri hakkında görüşleri ve bu konuda karşılaştıkları sorunlar. *II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, 10-12 Kasım, Çanakkale: 297-301.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 122.

Boyatzis, R. (1998). Transforming qualitative information: thematic analysis and code development. *Sage*.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Örnekleme yöntemleri*. http://cv.ankara.edu.tr/duzenleme/kisisel/dosyalar/18082015132036.pdf. 31.08.2021 tarihinde erişildi.

Can, E. (2020). Coronavirus (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de Açık ve Uzaktan Eğitim uygulanmaları. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 12-16.

Cresswell, J. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Çakır, Ö., Calp, M. H., & Doğan, A. (2015). Uzaktan eğitimde içerik geliştirme süreci. *Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Örneği*, 5-7.

Çelik, V. (2003). *Eğitimsel liderlik.* Ankara: Pegem Yayınları.

Çilenti, K. (1984). *Fen eğitim teknolojileri.* Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Demirel, Ö. (2006). *Öğretme sanatı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. & Seferoğlu, S. S. & Yağcı, E. (2001). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Doğan, Y. (2020). Üniversite öğrencilerinin uzaktan çevrim-içi yabancı dil öğrenmeye yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *18*(1), 492-496.

Ekici, G. (2003). Uzaktan eğitim ortamlarının seçiminde öğrencilerin öğrenme stillerinin önemi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(24), 48-49.

Erol, D., & Özen, N. E. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi*, *3*(2) , 31-46.

Gelişli, Y. (2015). Uzaktan eğitim ile öğretmen yetiştirme uygulamaları: tarihçe ve gelişim. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching, 4*(2).

Göksel, N. (2018). Kişisel öğrenme ortamının İngilizce öğreniminde kullanımı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 4*(3), 22-24.

Hızal, A. (1989). Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli öğretim ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 11*, 24-37.

IBOa: https://www.ibo.org/globalassests/what-is-an-ib-education-2017-en.pdf. 2017. 04.02.2021 tarihinde erişildi.

IBOb: https://www.ibo.org/Important information for the Diploma Programme/Career-related Programme November 2020 exam session. 04.02.2021 tarihinde erişildi.

IBOc: https://www.ibo.org. Further updates for the November 2020 examination session. 04.02.2021 tarihinde erişildi.

IBOd: https://www.ibo.org/news/news-about-the-ib/covid-19-coronavirus-updates/#m21-myp. 04.02.2021 tarihinde erişildi.

Işık, A. H., Karacı, A., Özkaraca, O., & Biroğul, S. (2010). Web tabanlı eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı analizi. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 10- 12 Şubat 2010 Muğla Üniversitesi, 362.

İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 0*(3), 9-10.

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). *Mixed methods research: A research paradigm whose time has come.*

Kara, O. C. (2016). Ters yüz sınıf. *Tıp Eğitim Dünyası,* 45, 13.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (28.basım b.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve materyal geliştirme.* Pegem Yayıncılık, 4.

Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi,* (21), 73-94.

Koyuncu, F., & Düşkün, Y. (2020). *Eğitim İzleme raporu*. https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2020-egitim-ortamlari. adresinden alındı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.meb.gov.tr/6-eylulde-tam-zamanli-olarak-yuz-yuze-egitim-baslayacak/haber/23878/tr. 23.10.2021 tarihinde erişildi.

McLendon, E., & Albion, P. (1999). *Rethinking academic practices: Meeting some challenges of online.* Australia: 2.

Mehmet, F., & Sedef, S. (2020). *Covid-19 ile uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi.*

Namlu, A. G. (1998). Öğretmenlerin eğitimde teknoloji yönelik tutumları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 184-200.

Onur, J. (2019, Nisan 20). *Geleceğin eğitimi eğitimcinin geleceği* [Sunum]. Maltepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Onur, J. (2020). Pandemi sürecinde uluslararası programlar. *Türkiye Özel Okullar Derneği Dergisi*, *13*(54), 50-51.

Oraz, B. (2019). *Ulusal eğitim programından Uluslararası Bakalorya (IB) eğitim programına geçişte yöneticilerin liderlik zorlukları / Leadership challenges in transition from national educational programme (Non-IB) to International Baccalaureate (IB) Educational Programme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 11.

Önder, R. (2015). *Biyoloji derslerinde akıllı tahta kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, akıllı tahta kullanımına ve derse yönelik tutumlarına etkisi.* İzmir.

Özbay, Ö. (2015). Dünya'da ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 387-391.

Öztürk, T. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarının Eğitimde Teknoloji kullanımına yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi.* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Rousseau, J.J. (2005). *Emile "bir çocuk büyüyor".* İstanbul: Selis Kitaplar.

Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies, 15*(4), 959-975.

Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 Pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Araştırmar Dergisi*, 40-53.

Sezgin, S., & Fırat, M. (2020). Covid-19 pandemisinde uzaktan eğitime geçiş ve dijital uçurum tehlikesi. A*çıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(4), 38.

Sezgin, S., & Fırat, M. (2020). Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim ve dijital uçurum. *12. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Stratejik Araştırmalar Konferansı*, 10-13 Aralık, Viyena Üniversitesi: 519-520.

Taş, S., & Günay, E. (2015). Antik çağ toplumlarının özellikleri, geleneksel statüleri ve iktisadi yapıyı belirleyen kurumları. *Kakramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(2), 142-143.

Tekin, H. (2003). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme.* Ankara: Yargı Yayınevi.

Torun, F., & Dargut, T. (2015). Mobil öğrenme ortamlarında ters yüz sınıf modelinin gerçekleştirilebilirliği üzerine bir öneri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22.

Turgut, P., & Kardeş, A. (2015). Web tabanlı eğitimin verimliliğinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2.

Tümen Akyıldız, S. (2020). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (21), 679-696.

Türkoğlu, T. (2014). *Fen ve teknoloji öğretiminde akıllı tahta kullanımının 6. sınıf öğrencilerinin akademik başarı, tutum ve görüşleri üzerine etkileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Manisa, 52-54.

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı. https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-4-quality-education.html. 04.02.2021 tarihinde erişildi.

Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M., & Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 99.

Xiao, H., Zhang, Y., Kong, D., Li, S., & Yang, N. (2020). The effects of social support on sleep quality of medical staff treating patients with coronavirus disease 2019 (COVID-19) in January and February 2020 in China.

Yamamoto, G., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*.

Yıldırım, A., Şimsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YILDIZ, A., & AKAR-VURAL, R. (2020). Covid-19 Pandemisi ve Derinleşen Eğitim Eşitsizlikleri. *Türk Tabipler Birliği Covid-19 Pandemisi Altıncı Ay Değerlendirme Raporu*, 556-565.

Yontar, A. (2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *7*(4), 816.

Zmuda, A., Kuklis, R., & Kline, E. (2004). *Transforming School's: Creating a culture of continuous improvement.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.